

RIKSDAGENS PROTOKOLL.

1886. Andra Kammaren. N:o 56.

Onsdagen den 12 Maj.

Kl. 11 f. m.

§ 1.

Justerades protokollet för den 5 i denna månad.

§ 2.

Anmälles och godkändes Stats-Utskottets förslag till Riksdagens skrivelser till Konungen:

N:o 53, i fråga om förändring i tiden för arrendeafgifternas erläggande för vissa bland kronans utarrenderade egendomar;

N:o 54, i fråga om att åt vissa å kronans utarrenderade egendomar bosatta lägenhetsinnehafvare bereda tryggad besittning af de lägenheter de innehafva;

N:o 55, i fråga om egande och dispositionsrätten till vissa under bruk och fabriker skatteköpta hemman;

N:o 56, i anledning af Kongl. Maj:ts proposition angående upplåtelse till Stora Rörs hamnstyrelse af kronohemmanet Rörsberg på Öland.

N:o 57, angående öfverlåtelse till Göteborgs stad af eganderätten till kronans andel i förra Ostindiska kompaniets hus i nämnda stad;

och N:o 58, i anledning af Kongl. Maj:ts propositioner om eftergift af vissa danaarf.

§ 3.

Föredrogos men blefvo å nyo bordlagda:

Stats-Utskottets Memorial N:is 63 och 64, samt

Sammansatta Stats-, Banko- och Lag-Utskottets Utlåtanden N:is 1 och 2.

Angående
upphäfvande
af den s. k.
mellan-
rikslagen.

§ 4.

Till afgörande förekom Bevillnings-Utskottets Betänkande N:o 15, i anledning af väckt motion om upphäfvande af förordningen den 29 Maj 1874 angående Sveriges och Noriges ömsesidiga handels- och sjöfartsförhållanden.

I detta utlåtande hemställde Utskottet, att Riksdagen, med bifall till motionären, Ledamoten af Första Kammaren Herr Grefve *L. Ström-felts* förslag, måtte, med tillämpning af 18 § i ofvanomförmälda förordning, för sin del besluta upphäfvandet af samma förordning.

Häremot hade i en vid betänkandet fogad reservation Herr *A. G:son Bennich*, med hvilken instämt Herrar *O. M. Björnstjerna*, *H. L. Forssell*, *O. Jonsson* i Hof och *Joh. Johansson* i Noraskog, yrkat:

“att Riksdagen med anledning af den ifrågavarande motionen och hvad i öfrigt förekommit måtte i underdånig skrifvelse anhålla, att Kongl. Maj:t ville så snart möjligen ske kan låta verkställa en af förhållandena påkallad revision af gällande mellanrikslag samt vidtaga de åtgärder, som för uppnående af det med revisionen afsedda ändamål må finnas erforderliga.”

Sedan Utskottets hemställan blifvit uppläst anförde:

Herr Statsrådet Friherre Tamm: Herr Talman! Mine herrar! Då jag tillåter mig att återföra i Kammarens minne, hurusom 1874 års förordning har tillkommit på svenskt initiativ, så sker detta för att påminna Kammaren om, att den svenska representationen redan år 1874 ansåg nödigt, att vissa bestämmelser funnes angående samfärdseln mellan de förenade rikena. Ett sådant erkännande har äfven vid andra tillfällen lemnats. Så lyder i en af de till Kongl. Maj:t framlemnade petitionerna petitionärerens anhållan såluuda, att de till Kongl. Maj:t hemställa om en förändrad tolkning, en förändrad tillämpning af bestämmelserna i 1874 års förordning; men de framhålla tillika uttryckligen att de önska, att en lag måtte komma att finnas, som reglerade samfärdseln mellan de båda länderna. Äfven Bevillnings-Utskottet i år har lemnat sitt erkännande för ett sådant behof, då Bevillnings-Utskottet i motiveringen till sitt förslag framhåller, att, “ehuru det icke godkänner den nuvarande förordningens ordalydelse, Utskottet likväl finner andra mera omsorgsfullt affattade bestämmelser böra göras, som kunna vara till båda rikenas båtnad och tillgodose den allmänna samfärdseln”. Med en sådan motivering har det väckt någon förundran att Bevillnings-Utskottet endast hemställt om mellanrikslagens uppsägande och att Utskottet icke gått längre och sagt, hvad Utskottet önskar skall efter en sådan uppsägning blifva följden. Det lärer vara svårt för Kongl. Maj:t att veta hvad Riksdagen önskar, derest Riksdagen skulle allenast till Kongl. Maj:t uttala begäran om mellanrikslagens uppsägande. Om man nu å ena sidan erkänner, att nya bestämmelser äro nödvändiga, så måste man å andra sidan äfven erkänna, att tillämpningen af den befintliga lagen och tolkningen af densammas bestämmelser ej äro fullt tillfredsställande. Ett sådant

erkännande har framkommit från åtskilliga håll. Det erhöi sitt första offentliga uttryck under formen af en interpellation, som framställdes vid förra årets riksdag i Första Kammaren. Det har vidare erhållit ett uttryck i två till Kongl. Maj:t inlemnade petitioner, under-tecknade af ett stort antal högst betydande namn. Det har äfven vunnit erkännande i en skrifvelse, som Hans Excellens Herr Stats- och Finansministern aflåtit till norska Finants og Tolddepartementet, en skrifvelse, på hvilken svar ingått, som allenast till en del går Hans Excellens' önskingar till mötes. När man funnit att önskingar om rättelse icke ännu ledt till målet, torde man lätt komma till den åsigt- en, att en ändring i lagen är nödvändig och önskvärd för att vinna en för svenska förhållanden bättre tolkning. Så har Utskottet icke gått till väga, utan Utskottet har gjort uppsägningen af lagen till en hufvudsak. Detta är, såsom jag nyss tagit mig friheten nämna, be- klagligt och förvånande. Dessutom har Utskottet vid sina beräkning- ar hufvudsakligen fäst sig vid importen och dess inflytande på såväl den industriella verksamheten inom landet som ock på tullinkomsten för staten. Men Utskottet har icke tagit behörig hänsyn till export- en, till den svenska industriens förbättrade tillstånd genom möjlighe- ten att inom ett utvidgadt handelsområde erhålla ökad afsättning för sina produkter. Då jag sålunda sökt betona att ändringar i lagen väl skulle vara önskvärda, men att en uppsägning af lagen icke skulle vara den enda vägen för detta måls vinnande, och jag dermed velat påvisa att Utskottet icke föreslagit någon åtgärd för att för framti- den försäkra de båda länderna om tillfredsställande bestämmelser i af- seende å samfärdseln dem emellan, så tillåter jag mig uttala den för- hoppning, att Riksdagen måtte i sitt blifvande beslut betona hvad som är hufvudsaken, nemligen åstadkommandet af en sådan förändring i mellanrikslagen, att en likartad tolkning, en likartad tillämpning i båda länderna blifver möjlig i det syfte Riksdagen anser önskvärdt.

*Angående
upphäfvande
af den s. k.
mellan-
rikslagen.
(Forts.)*

Herr Ol. Jonsson: Såsom herrarne finna, har jag icke kunnat förena mig i det slut, hvartill Utskottet kommit. Det är, såsom Herr Statsrådet Friherre Tamm nyss nämnde, mycket riktigt, att man af detta betänkande finner en önskan att upphäva mellanrikslagen; men det är mycket otydligt och sväfvande hvad man med uppsägningen åsyftar och hvilken rättelse som önskas. Innan man vidtager ett så radikalt, för att icke säga ödesdigert steg som denna uppsägning, torde det dock vara nödigt att tillse hvilka skäl finnas för ett sådant beslut. Ty gifvet är väl, att då man går till väga på sådant sätt, bör man der- till hafva mycket starka skäl.

Af såväl motionen som Bevillnings-Utskottets betänkande synes framgå, att största missnöje rådt dels öfver att norska kläder fått in- föras tullfritt till Sverige under namn af norsk produkt, dels ock öf- ver att beträffande bomullsväfnader missbruk egt rum. Hvad då först beträffar de norska kläderna, blir det ju alltid en betydande svårighet att bestämma huruvida denna vara, som delvis undergått förädling i ett främmande land, Norge, men hvartill tyg och dylikt införts från ett annat främmande land, bör hänföras till norska produkter eller anses

Angående
upphäfvande
af den s. k.
mellan-
rikslagen.
(Forts).

såsom en utländsk vara och sålunda vara tullpliktig. Svenska generaltullstyrelsen och äfven de norska myndigheterna, som yttrat sig härom, hafva, såsom herrarne funnit, ansett, att det arbete, som nedlagts på kläderna, varit af den betydenhet, att det gjort varan till norsk; men om denna sak kunna naturligtvis meningarna vara delade. Jag medgifver att, så som affärerna nu stå, blir det Sverige som lider förlust genom denna tolkning, och jag skulle därför icke hafva något emot om en öfverenskommelse med Norge, åsyftande rättelse häraf, kunde ske.

Hvad sedan beträffar den andra hufvudsakliga anmärkningen rörande bomullsväfnader, är att märka, att det missbruk som härvid egt rum egentligen icke är att tillskrifva de norska affärsmännen, utan svenska affärsmän, som etablerat affärer på norskt område för att kunna draga förtjenst af den der tullfria införseln. Man kan nemligen icke finna, att vare sig norska regeringen eller norska industriidkare begått sådana fel, som berättiga till den åtgärd Utskottet här föreslagit. Lika litet kan man finna, att norska regeringen vid tolkningen af gällande bestämmelser gått till väga på sådant sätt, att det kan utgöra ett giltigt skäl för traktatens uppsägning. Tullkammaren i Kristiania har på framställd förfrågan svarat, att det vore mycket svårt att på de norska platserna tillse, huruvida de exporterade varorna vore att hänföra till norska produkter eller icke, till följd af svårigheten att uppbryta emballaget o. d., samt att det hufvudsakligen borde tillkomma de svenska tullmyndigheterna, af hvilka varan skulle emottagas, att tillse huruvida i nämnda hänseende rätt förfarits eller icke. Man finner sålunda, att norska regeringen icke sökt gynna dessa missbruk, utan uttryckligen förklarar, att svenska tullmyndigheterna borde se upp här vid lag, och mera torde man icke kunna begära från Norges sida.

Utskottet anför i fråga om § 4, som rör importen af mindre varuquantiteter vid resa öfver gränsen, att 1874, då denna mellanrikslag tillkom, det icke fans mer än en jernvägsförbindelse mellan Sverige och Norge, men att sedan dess samfärdsel med jernväg mellan de begge rikena på flera håll upprättats samt att därför lagens bestämmelser nu vore mindre lämpliga än då. Jag kan ungefär förstå hvad Utskottet härmed menar, eller att denna ökade jernvägssamfärdsel har alstrat större varuutbyte, och att Sverige vore det land, som härigenom blefve lidande genom mellanrikslagens bestämmelser. Det är möjligt att de nya jernvägsförbindelser, som tillkommit i de södra delarne af de begge länderna, i någon mån medfört en sådan verkan. Derom vågar jag icke yttra mig. Men hvad jag bestämdt vågar påstå är, att jernvägen mellan Trondhjem och Sundsvall har haft ett alldeles motsatt resultat. Ty innan denna jernväg kom till stånd utgjorde Östersund den enda handelsplats i Jemtland, der befolkningen kunde förse sig med erforderliga förnödenheter. Men som den långa transporten från Sundsvall, den närmaste hamnen, fördyrade varorna i Östersund, fylde man hellre sina behof genom inköp från Norge, der varorna kunde tillhandahållas billigare. Den tiden uppköpte Jemtlands befolkning, ehuru i små partier, ganska betydliga varuquantiteter från Norge.

Men sedan nyss nämnde jernväg Trondhjem—Sundsvall kom till stånd och man i Östersund kunde köpa varorna för billigare pris än förut, hafva dessa småaffärer börjat att så småningom upphöra. Om således samfärdseln på ett ställe ökats, har den på ett annat ställe kanske minskats lika mycket.

Jag tror emellertid att nu antydda förhållande icke varit så mycket bestämmande för Utskottet i denna fråga, utan att Utskottet hufvudsakligen åsyftat att Sverige skulle få fria händer att, utan hinder af mellanrikslagen, kunna göra ändringar i nu gällande tullbestämmelser. Inom Utskottet har också öppet och ärligt uttalats, att man åsyftar att erhålla en mjöltull, men att, om en sådan infördes, mellanrikslagslagen, med den tolkning den fått, skulle utgöra hinder för att tullen blefve effektiv för oss. Men med den betydliga öfverlägsenhet som vår spanmålsproduktion har öfver Norges, är jag öfvertygad att norrmännen icke känna sig så starkt intresserade i denna sak, att de icke, utan att vi behöfva tillgripa en så stark åtgärd som mellanrikslagens upphäfvande, skola gå in på att i förevarande hänseende mjöl må utgöra undantag från varor af inhemsk tillverkning.

För öfrigt, mine herrar, kan man vara viss på, att ett bifall till Utskottets förslag skulle vara af den betydelse för Sverige, att en dylik åtgärd kunde anses rättfärdigad? Se vi efter i de tabeller, som finnas bifogade betänkandet, så finna vi visserligen, med hänsyn till de begge grannländernas ömsesidiga förlust i tullinkomster i följd af mellanrikslagen, att Sverige förlorar mera än Norge. Men häraf följer dock icke, synes det mig, att mellanrikslagen i och för sig kan vara skadlig för Sverige, ty man måste äfven taga i betraktande, huruvida icke varuutbytet under andra former kan uppväga denna förlust. Enligt mitt förmenande är Sveriges förlust i följd af mellanrikslagen icke på långt när så betydlig som man vill göra den, och i stort sedt är det kanske icke någon förlust alls.

Men, oafsedt detta, måste man äfven tänka sig hvilka verkningar ett uppsägande af mellanrikslagen kunde medföra. Jag nämnde i början af mitt anförande, att orsaken till de öfverklagade missförhållandena böra vara bestämmande för arten af den åtgärd, man vill vidtaga för att undanröjda dem. Har man icke funnit att Norges regering eller Norges myndigheter handlat ogent mot Sverige, måste man vara varsam i fråga om de åtgärder man vill vidtaga för att erhålla rättelse härutinnan.

Huru skall en sådan uppsägning ställa sig för norrmännen? Jag vill dervid återföra i herrarnes minne, huru den stora tullmotionen vid innevarande riksdag i dess andra punkt innehölle förslag om att Sverige skulle uppsäga alla de handelstraktater, som vore grundade på ömsesidig likställighet och i hvilka funnes stadgad uppsägningrätt. När spanmålstullen föll och Utskottet sedermera skulle behandla den återstående delen af motionen, höjdes icke inom Utskottet en enda röst för att man skulle vidtaga någon traktatsuppsägning. Men, mine herrar, kan man på något sätt jemföra det förhållande, som förefinnes mellan Sverige och Norge beträffande denna sak, med den behandling, som Sverige fått röna af ryssar och tyskar? Kan man säga, att vi in-

*Angående
upphäfvande
af den s. k.
mellan-
rikslagen.
(Forts.)*

Angående
upphäfvande
af den s. k.
mellan-
rikslagen.
(Forts.)

taga gent emot Norge en lika dålig ställning som i förhållande till dessa senare folk? Det tror jag ingen kan påstå, och ändå draga vi oss för att uppsäga dessa handelstraktater, under det att gent emot Norge, som behandlat oss på ett mycket mera honnett sätt, man är redan färdig att vidtaga en dylik radikal åtgärd. Kan man då förundra sig öfver, att normännen finna, att de behandlas på ett mycket hårdare sätt än främmande stater, och att de genom uppsägningen af mellanrikslagen försättas i ett missmod, hvars följder man icke kan veta? Mine herrar! i denna sak bör man gå något mera hänsynsfullt till väga än Utskottet föreslagit. Jag är öfvertygad om, att man genom ett bifall till reservanternes förslag kan vinna samma resultat i sak, som åsyftas med uppsägningen. Men skilnaden är den, att man i det ena fallet går mera hänsynsfullt till väga och undviker de faror, som med en uppsägning kunna vara förenade. Jag kan därför icke annat än på det varmaste hemställa till Kammaren att, innan beslut här fattas i frågan, noga öfverväga de följder, som kunna uppstå af det ena eller andra beslutet. För min del anhåller jag om bifall till Herr Bennichs m. fl:s inom Utskottet afgifna reservation och att Kammaren således må besluta: att "Riksdagen med anledning af den ifrågavarande motionen och hvad i öfrigt förekommit måtte i skrifvelse anhålla, att Kongl. Maj:t ville så snart möjligen ske kan låta verkställa en af förhållandena påkallad revision af gällande mellanrikslag samt vidtaga de åtgärder, som för uppnående af det med revisionen afsedda ändamål må finnas erforderliga."

Innan jag slutar ber jag att få fästa uppmärksamheten derpå att, under det Utskottet i sin motivering icke alls preciserat hvad man med en uppsägning eller förändring af mellanrikslagen åsyftar, utan blott i generella ordalag talat om att deri förefinnas oegentligheter, så påpekar reservationen deremot hvilka paragrafer böra ändras eller i hvilken riktning ändringen bör gå. Jag anhåller, Herr Talman, om bifall till reservationen, sådan jag nu uppläst den.

Häruti förenade sig Herrar *Grafström, Jak. Erikson, J. H. G. Fredholm, Joh. Ohlsson, Friherre Nordenskiöld, Hedin, Joh. Johansson* i Stockholm, *Lilienberg, Hammarberg, Nilsson* i Vrångebol, *Sahlström, Andersson* i Lysvik, *Näsman, Nydahl, Näslund, Blomberg, Arhusianer, Gunnar Erikson* och *Gumælius*.

Herr Boström yttrade: Det måste erkännas att, på sätt äfven den föregående talaren yttrat, den fråga, som här föreligger, bör betraktas endast såsom en ekonomisk fråga. Det ligger då också i sakens natur, att den ifrågavarande lagen ofta kan behöfva ändras, beroende på huru de ekonomiska förhållandena gestalta sig. Behovet af ett ändrande af lagen kan blifva så mycket större, om man kan visa att vid lagens ingående man icke tillräckligt iakttagit våra ekonomiska intressen. Ser man på de utredningar, som föreligga från 1874 års förhandlingar i frågan, så finner man, att saken från norsk sida betraktats fullt korrekt såsom en ekonomisk fråga. Man verkställde en utredning, huru saken skulle ställa sig, hvilka fördelar

man kunde vänta sig deraf, och hvilka olägenheter vore att befara; man gjorde upp ett debet och kredit och man ändrade sina tullsats, der så ansågs behöfligt, och först sedan man fått lämpliga sådana fastställda, antog man lagen. Det har ock visat sig af förhandlingarna att de norska fordringarna i allmänhet blifvit godkända, under det att de svenska myndigheterna gifvit efter, och detta helt enkelt till följd deraf att normmännen sett saken endast ur ekonomisk synpunkt, då deremot man å vår sida ej fäst någon vidare hänsyn till denna omständighet, utan velat se saken från en större och högre synpunkt. Jag vill icke ingå på en undersökning huruvida de förhoppningar, man hyste, hafva blifvit realiserade, men man kan ju hoppas det bästa. Dessutom ber jag få erinra att, när denna lag 1874 stiftades, vi lefde i jubel- och klangåren. Vår ekonomiska ställning var då lysande; vi kunde icke då tänka oss ett sådant tillbakagående, som nu inträffat, och det var helt naturligt att, med svenskens kända benägenhet att slå på stort, vi skulle gifva efter; vi behöfde ingenting, vi voro tillräckligt rike derförutan. Men förhållandet är nu, så som herrarne veta, mycket förändradt. Den goda tiden gick snart till ända och den dåliga tiden är nu inne, och det låter sig ej längre göra att lemna den ekonomiska frågan utan uppmärksamhet. Utskottet har beaktat detta och funnit att lagen arbetar till vår stora nackdel. Det ärade statsråd, som nyss hade ordet, gjorde anmärkningar mot Utskottets beräkningar, samt antydde att Utskottet endast tagit hänsyn till införseln. Jag ber dock få säga att Utskottet visserligen icke lemnat frågan om exporten å sido, ty af bilagan litt F finner man att Utskottet redogjort icke allenast för importen utan också för exporten. Enligt den svenska statistiken utgjorde år 1884 Sveriges utförsel till Norge 4,57% af hela utförseln, men Norges utförsel till Sverige utgjorde samma år 11,62% af Norges hela utförsel, detta enligt norsk statistik. Det vill med andra ord säga, att Norge har vida större intresse än Sverige af denna lags bibehållande; Norge har Sverige till afsättningsort för sin export i vida högre grad än Sverige har Norge.

Den utredning, som den norska regeringen 1874 lät verkställa, motsvarades icke af en dylik från den svenska; det är förvånande att från dåvarande finansdepartementschefen få erfara, att han finner en dylik utredning från svensk sida obehöflig på den grund, att en sådan fans från norsk. Jag erinrar om de stora eftergifter, som den paragraf innebär, hvilken talar om hvilka varor och huru mycket finge tullfritt införas af resande, som passera gränsen. Från svensk sida hade der föreslagits en mindre quantitet än som normmännen lyckats genomdrifva. Det är ju en alldeles påtaglig olägenhet redan i och för sig och blir allt större ju mer samfärdseln ökas, ja, i ännu högre grad större genom den olika tolkning denna paragraf fått. Sedan jernvägarne kommit till stånd hafva missbruken med denna gränstrafik i yttersta grad ökats. Afsigten har naturligtvis ursprungligen varit att för gränsboarnes eget behof underlätta samfärdseln. Det har dock öfvergått till att blifva en handelsaffär. De norska domstolarne hafva betraktat en dylik införsel i handelsafsigt som tullsvek, medan dere-

*Angående
upphäfvande
af den s. k.
mellan-
rikslagen.
(Forts.)*

*Angående
upphäfvande
af den s. k.
mellan-
rikslagen.
(Forts.)*

mot de svenska domstolarne hafva ansett att mellanrikslagens ordalydelse ej föranledde en dylik tolkning; och följden är den, att från Norge på detta sätt införes vida mera till Sverige än som går från Sverige till Norge. Det upplystes inom Utskottet, att man från svensk sida gjort framställning om en sådan ändring i lagens ordalydelse, att den blefve i båda länderna lika tolkad, men att den icke ledt till något som helst resultat.

Till dessa olägenheter hafva nu kommit nya, som gifvit anledning till ännu högre klagomål, och det är tolkningen af hvad som bör förstås med inhemsk tillverkning. Man vill hafva denna bestämmelse så tolkad, att en utländsk vara genom äfven den minsta behandling öfvergår till att blifva inhemsk tillverkning. Missbruken härvid hafva varit så påtagliga, att af norsk myndighet afgifna produktionsbevis blifvit af svensk förklarade ogiltiga. Och de norska myndigheterna hafva sjelfva sagt, att afgörandet häraf måste slutligen hvila på de svenska tullmyndigheterna. Jag behöfver icke fästa uppmärksamheten på hvart-hän det måste leda om det skall fortsättas på detta sätt, så att en svensk myndighet underkänner de norska myndigheternas intyg. En förändring är så mycket mer af behovet påkallad, som man finner af norska regeringens yttrande 1874, att bestämmelserna måste ställas så "att tullinkomsterna ej böra utsättas för att lida intrång genom spekulationer i differenser emellan tullsaterna i länderna." Men när jag nu anför hvad vi i denna sak hafva att beklaga oss öfver, måste jag från vår sida upprepa hvad Herr Olof Jonsson sade, att det är icke allenast norrmännen vi skola lägga allt detta till last, utan äfven oss sjelfva, och detta om icke i högre, så åtminstone i lika hög grad. De hafva varit så påtagliga dessa missbruk, att Herr Statsministern funnit sig i Januari månad detta år föranledd att till norska regeringen framställa begäran om rättelse. Men i sitt svar i Mars månad afböjde norska finanschefen denna framställning, dervid han icke ens ingick i svaromål på hvad svenska statsministern yttrat om de fall, då från Norge införda kläder ej kunde få betraktas som norsk tillverkning.

Den föredragande svenska departementschefen motiverade år 1874 sitt lagförslag dermed, att det "tillkommit med anledning af dels åtskilliga missbruk, dels de betydande förändringar, hvilka under tidernas lopp inträdt i åsigterna om de grunder, hvarefter handels- och tullagsstiftning bör ordnas." Och jag hemställer till Er, mine herrar, om man icke kan säga äfven nu att så är förhållandet, äfven beträffande de missbruk, hvartill lagen gifvit anledning. Det var, såsom herrarne veta, de bekanta missbruken vid transportererna öfver Idefjorden departementschefen då åsyftade. Missbruken nu äro icke mindre påtagliga, och det är ju alldeles tydligt i afseende å ekonomiska lagar, att, om man stoppar ett missbruk, uppfinningsförmågan är så stor, att man snart påfinner ett nytt sätt att kringgå lagen, och det är ju likaledes gifvet, att man måste vidtaga åtgärder för att få dessa nya missbruk hämmade. Dåvarande svenska statsrådet och chefen för Finansdepartementet yttrade också: "ty det är i moraliskt hänseende betänkligt för ett land att förhållanden sådana som dessa få existera, och

att på ett sådant sätt lagar utan all svårighet eluderas.“ Äro icke samma ord tillämpliga äfven nu?

Nu hafva vi visserligen gjort upprepade försök att få någon bättring i detta hänseende, men det har icke lyckats. Såväl majoritet som minoritet i Utskottet har varit ense om att någon ändring måste ske, och Utskottet har därför också nu föreslagit den radikala utvägen att säga upp traktaten. Jag kan icke rätt förstå huru Herr Statsrådet Tamm kunde säga att man nu ville säga upp traktaten, utan att sätta något annat i stället, ty det står ju i raderna näst före klämmen: “med särskild hänsyn till angelägenheten af att erforderliga åtgärder “för bättre ordnande af de båda ländernas ömsesidiga handelsförhållanden måtte med största möjliga skyndsamhet varda vidtagna.“ Mig synes att Utskottet härigenom oförtydligt gifvit vid handen, att det för sin del anser det nödvändigt att vissa bestämmelser finnas för samfärdseln mellan de båda grannländerna. Men man måste dock medgifva, att det är vanskligt att låta sådana förhållanden, som nu existera, ännu längre fortgå. Då vi se, huru långsamt det gått att få äldre missförhållanden afhjelpa — den nuvarande mellanrikslagen kom nemligen icke till stånd förr än i Maj 1874, oaktadt Riksdagen redan år 1868 derom aflät underdånig skrifvelse — hafva vi trots det vara skäl att genom uppsägning söka få underhandlingarna påskyndade. Om Kammaren nu beslutar en sådan skrifvelse, som Utskottet här föreslagit, tror jag således icke att Kongl. Maj:t skall stanna i villrådighet om hvad Riksdagen afsett. Dessutom synes det mig vara alldeles gifvet att, då lagen sjelf säger, att det sätt, hvarpå den skall ändras, är genom uppsägning och således sjelf angifver det tillvägagående Utskottet föreslagit, så måtte det väl icke ligga något särande uti Utskottets hemställan. Den är ju icke något annat än en tillämpning af lagens bestämmelser.

Det är på dessa skäl, jag nu anhåller om bifall till Utskottets förslag.

I detta yttrande instämde Herrar *Pehrsson* i Norrsund, *Ericsson* i Ahlberga, *Mallmin* och *Eliasson*.

Herr Herslow: Riksdagens sena timme förbjuder mig att nu anställa en detaljerad mönstring med de sifferkolonner Bevillnings-Utskottet här uppställt och som jag väntat Utskottets vice ordförande nu skulle föra i elden. Han har icke gjort det, måhända därför att hans uppfattning var densamma som min, nemligen att dessa kolonnens hållning är dålig och att de, uppställda efter Utskottets teser och yrkanden, för att rycka fram som deras stöd, egentligen uppföra sig såsom illa disciplinerade soldater, som i anfallets stund, i stället för att skjuta på fienden, skjuta sina egna officerare i ryggen.

Om vi därför inskränka oss att blott granska den sammandragna öfversigten af den fullständiga framställningen öfver affärsförhållandena mellan Sverige och Norge, så visar denna att Sveriges handel med Norge åren 1871—84 uppgått från $4\frac{1}{2}\%$ till $5\frac{3}{4}\%$ och att Norges varuomsättning med Sverige under samma tid från att vara $8\frac{3}{4}\%$ nu upp-

Angående
upphäfvande
af den s. k.
mellan-
rikslagen.
(Forts.)

Angående
upphäfvande
af den s. k.
mellan-
rikslagen.
(Forts.)

går till $11\frac{1}{4}\%$. Vi se sålunda att en utveckling af båda dessa länders varuutbyte och samfärdsel egt rum. Granska vi närmare arten af denna utveckling, finna vi att varuinförseln från Norge under samma tid har stigit från $5\frac{1}{4}\%$ till $6\frac{3}{4}\%$ och utförseln från $3,63\%$ till $4,57\%$, under det att Norges införsel från Sverige stigit från $7,94\%$ till $10,99\%$ och utförseln från $9,89\%$ till $11,62\%$. Vi se alltså inom båda grenarne af varuutbytet brödraländerna emellan en visserligen icke stark men jemn och sund utveckling, som derjemte synes mig böra tillfredsställa till och med skyddstullslärans vänner, hvilka ju i regeln bedöma värdet af en internationel samfärdsel efter importsiffrans låghet. Varuimporten från Norge har visserligen stigit från 5,27 till $6,77\%$, eller med $1\frac{2}{3}\%$, men Norges införsel från Sverige har samtidigt ökat från 7,94 till 10,99 eller med fullt 3% . Norge har sålunda ökat det quantum varor de hemta från oss i dubbelt så stark proportion som den, hvilken betecknar stegringen af vår import från Norge efter traktatens införande. Detta är, så vidt jag vet och kan läsa siffror, den konklusion, som framgår ur den öfersigt öfver varuomsättningen mellan Sverige och Norge, som Utskottet här sjelf lemnat oss, och jag hemställer till Kammaren, om det är den, som bör föranleda oss till vidtagande af en så radikal åtgärd som den här föreslagna, ja om den ens bör föranleda protektionisterna att göra det, såvidt de vilja vidblifva sina principer i egen åsigt.

Kommer så en annan del af bevisningsmaterialet, den nemligen, som hemtas ur »tullförlusten». Denna förlust har alltid förefallit mig mystisk. Ett exempel! Sverige hemtar, bland annat, mycken anjovis från Norge. Om vi nu på denna vara haft en dugtig införselstull, såsom t. ex. 5 kronor per anjovislåda, är det klart, att icke mycket af denna vara infördes hit. Efter mellanrikslagens införande hafva måhända en half million lådor årligen passerat gränsen. Men kunna vi verkligen räkna så, att vi här hafva en tullförlust på $500,000 \times 5 = 2\frac{1}{2}$ millioner kronor. Är det mening i sådant. Om vi åter införde en 5-kronors-tull, hvad blefve följden? Jo den, att alla anjovislådorna stannade utanför gränsen. Vi fingo genom tullförhöjningen ingen vinst och kunna således genom nedsättningen näppeligen anse oss hafva gjort någon tullförlust. Dessutom, hvem skulle lemnat oss en sådan vinst? Denna omständighet får icke glömmas. Om vi verkligen, oaktadt den höga tullen, lyckats intaga $2\frac{1}{2}$ millioner på den vägen, d. v. s. att anjovislådorna i allt fall gått in till oss öfver tullgränsen, hvem är det, om ej vi sjelfva, anjovisätarne i vårt eget land, som fått pungaut med denna statsverkets »vinst». Det är väl nemligen så, att äfven i vårt land *tullen* räknas till *bevillningarna*. Och är den en bevilling, är den också en skatt, som pålægges vårt eget och icke andra länders folk; vi hafva hvarken förmåga eller befogenhet att utfärda en bevillningsstadga, som tager in till vårt statsverk andra länders skatter. Jag har afsigtligt tagit exemplet starkt, men det är proportionsvis tillämpligt för allt. Att beräkna hvad man förlorar genom att sänka eller upphäfva en tullsats och beräkna denna förlust efter hela det ökade quantum, som införes just på grund af den billigare eller den

upphäfdä tullen, det är ett sätt att räkna, som icke ens för protektionister är tillåtligt.

En hvar, som omsorgsfullt genomläst och pröfvat det statistiska material, Utskottet i sitt betänkande framlagt, måste få den uppfattning, att denna traktat i allmänhet arbetat väl. Dess anda är god, den har främjat utvecklingen i båda länderna, den har gifvit oss en större marknad, och båda länderna hafva i rimlig proportion begagnat den, naturligtvis alltid relativt till hvarterdera landets hela omsättnings-summa. Norge har mera ökat sin import från oss än vi från Norge; och att hela vår import och export från och till Norge spelar större rol för Norge än deras för oss är naturligt, eftersom Norge är det mindre landet och rör sig med mycket mindre siffror än Sverige; att Sverige häröfver icke har något skäl att beklaga sig, bör vara klart från hvars och ens ekonomiska synpunkt, vore hans synvidd än så kort.

Men faktiskt är ock, och det erkännes af alla, att i tillämpningen af en sådan traktat vissa svårigheter alltid möta, och att dessa svårigheter här kanske ofta icke blifvit så afhjelpta, som de möjligen kunnat. En hvar af oss vet, att alla tullförhållanden, huru man än vill reglera dem, skola gifva anledning till missbruk. Är tullen hög, uppstå de största svårigheterna, i följd af smuggeri, som är den svåraste formen för alla af tullar föranledda missbruk, svårigheter, hvilka måste blifva ofantligt stora vid en så lång och svåröfvervakad tullgräns som den mellan Sverige och Norge. Men äfven om vi på basis af låga tullar eller af ömsesidig införselrihet för hvarterdera landets fabrikat uppgöra tullaftal, kunna vi icke förebygga, att det alltid påpassliga egna intresset, som har så stor frestelse till att utfinna sidovägar för att skaffa sig en oberättigad vinst, skall göra alla möjliga ansträngningar för att genom kryphål, som traktaten lemnat öppna, skaffa sig en sådan. Detta har här skett och sker, hufvudsakligen på den svagaste punkten i traktaten, den nemligen, som blott generelt säger, att tullfriheten gäller norsk eller svensk »tillverkning eller afvel». *Tillverkning* är det mest relativa ord i verlden. En rock är till exempel ett fabrikat i förhållande till klädet, kläde är råämne i förhållande till rocken, men fabrikat i förhållande till garnet, hvilket åter är råämne i förhållande till klädet men fabrikat i förhållande till ullen. Och så vidare hela vägen igenom. Skola vi taga ordet absolut, skulle en rock vara norsk tillverkning endast såvida den i rakt nedstigande linie ledde sitt ursprung från ett norskt får. Men i den pregnantä betydelsen lär ordet tillverkning icke kunna tagas; det måste tagas relativt, och då finnes för tolkningen deraf ett stort spatium. Traktaten måste, enligt min mening, här få något slags tillägg, ett tillägg innehållande en genom öfverenskomelse de begge länderna emellan auktoriserad tolkning huru detta ord i hvarje fall skall fattas. Jag är därför gerna med om och har allt ifrån det detta tal framkom varit med om — likasom jag hoppas att äfven regeringen skall vara det — att man söker vinna ett sådant resultat genom tillmötesgående af de framställningar, som i detta hänseende gjorts från sakkunnigt och befogadt håll. Vi få icke glömma, att det icke är uteslutande i Sverige, om också nu för ögonblicket här starkast, som dessa klagomål hafva höjts, och vi få icke heller glömma,

*Angående
upphäfvande
af den s. k.
mellan-
rikslagen.
(Forts.)*

Angående
upphäfvande
af den s. k.
mellan-
rikslagen.
(Forts.)

att, om åtskillig industri i Norge har fördel af en friare tolkning af ordet »fabrikat», äfven åtskillig svensk industri har betydlig fördel af samma liberala tolkning. Hafva våra svenska klädesfabriker lidit af den, så hafva deremot våra stora qvarnar haft en betydlig vinst deraf. Så är förhållandet med t. ex. den stora valsqvarnen i Malmö, som är kanske den största i riket och lossar och lastar ett fartyg om dagen. En mycket stor del af dess väldiga produktion går till Norge; men dess hvetemjöl är icke i strängaste mening svensk tillverkning, ty en betydlig del af hvetet är vuxet icke i Sverige, icke ens på europeisk mark, utan på australisk. I alla dessa kinkiga tolkningsfrågor måste man därför komma öfverens. Det är icke så mycket af vigt huru vidt eller trångt man fattar uttrycket, som att det i begge länderna tolkas exakt lika. Jag hoppas därför att vi måtte ena oss om en hemställan till Kongl. Maj:t, att Kongl. Maj:t måtte i traktaten söka åvägabringa sådana förklarande tillägg, hvaremot uttrycket »tillverkning» preciseras vid hvarje varurubrik, der det hittills visat sig kunna tolkas på olika sätt och gifva anledning till industriella missbruk.

Men att vilja nå detta genom uppsägning eller upphäfvande af trakta- ten, är icke det ett väl våldsamt steg, är det icke att slå ut barnet med badvattnet? Jag tror, att i en tid som denna, då en protektionistisk vind blåser öfver hela världen, och den ena vallen efter den andra uppreses mot våra tillverkningars tillgodogörande i andra länder, ingenting är för vår ekonomiska utveckling viktigare än att vi, som hafva ett litet land, skapa oss en traktatmessigt vidgad marknad och bevara hvad vi deraf redan hafva. Om de sträfvanden, som nu syfta till upphäfvande af det svensk-norska aftalet, i stället hade gått ut på att t. ex. indraga äfven Danmark i den traktat, som finnes mellan Sverige och Norge, hade jag bättre förstått den; det hade åtminstone i min tanke varit lyckligare än att på detta sätt söka skilja från oss en del af vår marknad och stänga in vår industri så, att den icke har mark att röra sig på eller luft att andas, utan måste qväfvas i sitt trånga rum.

Denna, den ekonomiska sidan af saken, är således enligt min åsigt af sådan vigt, att redan den borde, just i industriens intresse, motivera ett bestämdt afslag å den gjorda framställningen om traktatens upphäfvande. Men dertill kommer äfven den unionella, politiska. Skulle vi verkligen icke kunna reda det lilla ekonomiska trasslet i denna fråga på ett lugnare och lyckligare sätt än genom att nu, då vi tyvärr hafva så få band, som sammanknyta oss med det land som vi dock kalla broderlandet, klippa af ett af de starkaste och betydelsefullaste ibland dem? Är detta väl den rätta metoden? Utskottet säger sjelf att det icke vill traktatens upphäfvande för beständigt, men anser det vara bästa sättet att komma till traktatens ordnande i öfverensstämmelse med hvad vårt lands intresse kräfver. Från statsrådsbanken är redan påpekadt att denna traktat är af Sverige begärd, och en ärad talare har visat hvilken karakter dess upphäfvande nu skulle få och hvilka följderna skulle blifva deraf. Om jag har en vän, med hvilken jag i många år haft affärer, en vän, som möjligen då och då visar ett något knastigt lynne, men hvars karakter jag dock aktar, och med hvilken jag står i förbindelser, som äfven ur ekonomisk synpunkt äro mig

dyrbara; om, säger jag, jag då någon gång skulle få ett eller annat trassel att ordna med denna vän — och sådant händer väl alltid här i världen — icke kan det väl då vara rätta metoden för sakens lyckliga ordnande, att jag inleder underhandlingarna med honom med en örfil.

*Angående
upphäfvande
af den s. k.
mellan-
rikslagen.
(Forts.)*

Det är i min tanke hvarken ur vårt näringslifs synpunkt eller ur synpunkten af våra unionella förhållanden önskvärdt, att vi skola försöka erhålla de jemkningar i traktaten, som vi alla vilja hafva, den tolkning eller den precisering af densamma, som är behöflig, genom en så utmanande åtgärd som att uppsäga den. Jag tror att vi, för att vinna detta mål, böra taga en förständig och hofsam väg, och denna finner jag anvisad i reservanternes förslag; det är till detta jag alltså yrkar bifall.

Med Herr Herslow instämde Herrar *Ahlström, von der Lancken, Thomasson, Sjöberg* i Stockholm, Friherre *Fock, Beckman, Nyström, Bokström, Wretlind, O. Melin, Ekman* och *S. M. Olsson*.

Herr Svartling: Herr Talman! Mine herrar! I det uttalande, som vi vid början af denna debatt fingo höra från statsrådsbänken, betonades, att alla, som vändt sig till Kongl. Maj:t med petitioner i denna sak, begärt ändringar i mellanrikslagen, men på samma gång förklarar att de gerna såge, att en sådan lag funnes. Ja, det är sant; ingenting kan i och för sig vara enklare och naturligare, än att två politiskt förenade folk söka att genom handelsfördrag underlätta samfärdseln sig emellan och sålunda hemta fördelar af hvarandras inhemska slöjd och industri med så litet besvärande band som möjligt i tullpolitiskt hänseende. Denna tanke, som ligger till grund för Kongl. förordningen angående Sveriges och Norges ömsesidiga handels- och sjöfartsförhållanden, eller den s. k. mellanrikslagen, är således riktig och förtjenar allt erkännande; men deremot har beklagligen det sätt, hvarpå denna tanke hittills realiserats, lemnat mycket öfrigt att önska. Om man gör sig den mödan att taga närmare reda på det historiska förloppet af de förhandlingar, som föregingo träffandet af den nu gällande öfverenskommelsen mellan de begge rikena, skall man svårligen kunna undgå att lägga märke till och erkänna den utomordentliga påpasslighet, hvarmed man från Norges sida begagnat hvarje tillfälle att draga största fördel af den från vår sida villigt erbjudna handels-samfärdseln. Det är emellertid ett stort misstag, om man tror, att denna handelstraktat med Norge — ty något annat är denna lag icke — står i något det ringaste samband med de begge landens politiska inbördes ställning. Sverige har ju, såsom nogsamt bekant, äfven med många andra land handels- och sjöfartstraktater, än grundade på reciprocitetens kloka och humana bestämmelser och än grundade på besvärande tariffbetingelser under bestämd tid. Men alldeles klart är, att just i följd af Sveriges och Norges ställning till hvarandra i politiskt hänseende, mer än vanlig omtanke och försigtighet måste egnas åt fastställande af de vilkor, under hvilka en samfärdsel af stor

Angående
upphäfvande
af den s. k.
mellan-
rikslagen.
(Forts.)

ekonomisk betydelse skulle kunna till ömsesidig båtnad och belåtenhet grundläggas och utvecklas.

Det nu föreliggande betänkandet belyser tillräckligt klart de många, nästan olösliga tvistefrågor, hvilka på grund af otydligt affattade stadganden i nu bestående mellanrikslag efter hand tillkommit och på ett beklagligt sätt tillspetsat sig. Då till och med domstolarne i de begge landen t. ex. beträffande tillämpningen af lagens § 4 visat sig ega en väsentligen olika uppfattning, och någon utväg att under sådant förhållande framkalla en bättre sakernas ordning omöjligen kan gifvas annorledes än genom omarbetande af de nuvarande bristfälliga stadgandena, torde åtgärder derfor ju förr dess hellre böra vidtagas. Derom tror jag också att vi alla äro temligen ense, och det var högst glädjande höra, att till och med den siste ärade talaren var af samma mening, ehuru han ville nå målet genom andra medel.

Frågan vänder sig derfor allra mest om lämpligaste sättet att gå till väga. Reservanterne inom Utskottet anse det vara tillfyllestgörande, om i en framställning till regeringen framhålles behofvet af en grundlig omarbetning af 1874 års förordning. Dervid förutsätter man naturligtvis en lika benägenhet från Norges sida för en sådan revision. Utskottets pluralitet deremot synes just i detta hänseende icke hafva stor förhoppning och har derfor ansett upphäfvandet från svensk sida af lagen i sin helhet, på grund af bestämmelserna i dess 18 §, leda mera rakt till målet och lemna större garanti för ett skyndsamt och kraftigt ingripande både från regeringens och representationernas sida. Jag tror mig icke göra mig skyldig till någon ohöflighet mot Norges folk, om jag uttalar den tanke, att man svärigen får förutsätta någon synnerligen stor angelägenhet från dess sida att göra slut på de ganska inkomstbringande affärstransaktioner, som under årens lopp uppvuxit och allt starkare utvecklat sig ur de sväfvande bestämmelserna i lagen. Från svensk sida är det deremot en bjudande nödvändighet att få dessa ersatta genom tydliga och bestämda stadganden, och jag vågar tillägga, att det för båda folkens sänja är högst angeläget att ju förr dess hellre få deras ekonomiska mellanvarande på ett tillfredsställande sätt ordnad. Då nu Utskottets förslag härtill onekligen erbjuder de bästa utsigter och då, såsom ock tydligen tillkännagifvits, man ej kan eller bör deri inlägga någon annan afsigt än att blott på ett säkrare och snabbare sätt nå alldeles samma mål som reservanterne säga sig vilja, så anser jag det vara riktigast att antaga Utskottets förslag; och vågar tillika tro, att med antagandet af detta förslag Kongl. Maj:ts regering icke skall sväffa i okunnighet om hvad Riksdagen önskar. På grund af hvad jag sålunda anfört, tillåter jag mig, Herr Talman, yrka bifall till Utskottets hemställan.

Herrar *Petersson* i Boestad och *Sjöberg* i Bodaryd instämde med Herr Svartling.

Herr Danielson: Då man icke kan neka till, att åtskilliga oegentligheter varit rådande i afseende på åtskilliga af den nu ifrågasvarande lagens bestämmelser, tror jag det är nödvändigt, att Riksdagen

gen vidtager någon åtgärd härutinnan. Jag är dock icke på det klara, om man dervid bör gå så långt som Utskottet föreslagit, eller om det icke vore skäl att gifva vederbörande rådrum för att söka få dessa förhållanden i godo ordnade. Då reservanternes förslag tyckes tyda på en sådan åtgärd, tror jag också, att man bör akta på deras mening. Men man bör därför icke lemna frågan öppen eller tillåta att revisionen pågår en längre tid, utan den bör ske inom årets lopp, så att följande Riksdag må ega frihet att taga frågan under pröfning. Jag tror därför, att det från denna Kammares sida sedt vore mest lämpligt, om äfven Riksdagen ville inlägga sin mening i frågan och dermed fästa vederbörandes uppmärksamhet på den åsigt, som der är gällande. Jag önskar således att reservanternes förslag måtte bifallas, med det tillägg att, om man icke kan uppnå en tillfredsställande revision, och Kongl. Maj:t förelägger Riksdagen ett nöjaktigt förslag till ny lag, Kongl. Maj:t då, redan vid nästa riksdags början, måtte lemna underrättelse om hvart revisionen ledt. Det är därför jag tar mig friheten anhålla, att till den af reservanterne föreslagna kläm, eller till reservanternes förslag oförändradt, måtte läggas följande mening: "men att, derest en sådan revision icke kan innan nästa riksdag verkställas, Kongl. Maj:t då måtte vid sagda riksdags början derom meddela Riksdagen underrättelse."

*Angående
upphäfvande
af den s. k.
mellan-
rikslagen.
(Forts.)*

Fattar Riksdagen ett sådant beslut, kan man om densamma icke fälla annat omdöme, än att den icke för hastigt velat bryta med grannlandet och att den har gifvit det rådrum, om det vill uppgöra dessa oegentligheter på det afsedda sättet, och så tillräcklig tid dertill, att det kan fullt medhinnas. Jag skall icke vidare uppehålla mig vid frågan, som är af ganska grannliga natur, utan endast, som jag nämnt, anhålla om proposition på det af mig gjorda tillägg till reservanternas förslag.

Med Herr Danielson förenade sig Herrar *Magnusson, Sam. John-son* och *Nyqvist*.

Herr Johansson i Noraskog: Då jag för min del icke heller kunnat biträda det slut, hvartill Utskottets majoritet kommit, må det tillåtas mig yttra några ord för att närmare klargöra min ställning i frågan. Jag skall då till en början be att få fästa mig vid det af Utskottets Herr vice Ordförande framhållna uttryck i Utskottets betänkande, att det "är med särskild hänsyn till angelägenheten af att erforderliga åtgärder för *bättre* ordnande af de båda ländernas ömsesidiga handelsförhållanden måtte med största möjliga skyndsamhet varda vidtagna", som Utskottet gjort sin hemställan. Han tillade, att i denna mening ingen villrådighet skulle finnas om hvad Riksdagen i verkligheten önskar. Det är dock detta jag betvivlar. Vill man ett bättre ordnande af våra ömsesidiga handels- och sjöfartsförhållanden, finnas åtskilliga andra utvägar, som skulle säkrare leda till målet, än att göra just en sådan framställning till svenska Riksdagen som den, att uppsäga mellanrikslagen. Vi skulle till exempel kunna nedsätta våra tullsatser på ylle- och bomullsväfnader till samma belopp som

Angående
upphäfvande
af den s. k.
mellan-
rikslagen.
(Forts.)

äro gällande i Norge, och då skulle denna birörelse, som utvecklats i Norge, att färga eller bleka engelska bomullsväfnader och införa dem till Sverige, upphöra, helt enkelt därför, att en dylik affär icke vidare skulle löna sig. Förhållandet är nemligen, att i Norge är tull-satsen på dessa väfnader tre à fyra gånger lägre än hos oss, och detta bör ju föranleda den utvägen, att vi vidtaga sådana nedsättningar i tulltaxan, som omöjliggöra dylika affärsföretag, hvaröfver vi nu klaga. Härom har dock Utskottet i sin motivering icke yttrat ett ord, och därför kan man väl vara villrådig om, hvad Utskottet menar med "bättre ordnande".

Utskottet har vidare sagt, att "den allt kraftigare framträdande nödvändigheten af vår tullagsstiftnings reformerande i öfverensstäm-melse med andra länders påkallar större frihet i förfogandet öfver vår tulltaxa än mellanrikslagen medgifver." Ja, äfven härom gäller hvad jag nyss sagt, att Utskottet underlåtit att nämna med hvilka land vi skola ställa vår tulltaxa i öfverensstämmelse. Vore det med Norge, skulle jag tydligen icke hafva något deremot; men jag hörde inom Utskottet ganska upprigtiga uttalanden, hvaraf framgick, att så icke var fallet, utan det skulle snarare blifva i öfverensstämmelse med för-hållandena i Ryssland och Tyskland, och därför skulle det vara nödvändigt att hafva fria händer. Äfven i detta hänseende kan det så-lunda uppstå mycket olika meningar och villrådighet om hvad som menas med ett bättre ordnande af våra handelsförbindelser. Detta har jag velat säga gent emot Herr vice Ordförandens i Bevillnings-Utskottet yttrande, att ingen villrådighet i det hänseendet kunde ega rum.

Han sade äfven, att mellanrikslagen visat sig behöfva förändras. Ja, men är det därför nödvändigt att nu uppsäga densamma, kunde det icke gå för sig att på annat sätt komma öfverens om de ändringar som ömsesidigt betingas? Det förefaller mig för öfrigt alldeles klart, att åstadkommande af en tillfredsställande mellanrikslag skulle blifva omöjligt genom oupphörliga ändringar af tulltaxan; ty det veta vi hvar och en, att i detta hänseende är ingenting farligare än täta rubbningar af tullsatserna, enär man icke vet huru man skall inrätta sig för möjliggörandet af afsättning af ena eller andra landets produkter. Det är därför jag är rädd för att komma derhän, att vi om ett år måhända icke skulle ega denna mellanrikslag, utan blifva nödsakade att med största stränghet mot Norge tillämpa samma bestämmelser, som nu emot de land, med hvilka vi icke hafva traktater.

Här har talats om, att mellanrikslagen tolkats på olika sätt i Norge och Sverige, hvilket förorsakat att vi från Norge öfversvämmats med kläder och bomullsvaror m. m. till fördel för norrmännen och till olägenhet för svenska statskassan. Detta må till en viss grad vara sant. Men jag vill fästa uppmärksamheten derpå, att om man granskar de tabeller, som vidfogats Utskottets betänkande, skall man finna, att af nya gängkläder infördes till Sverige år 1883 för ett värde af 4,025,000 kronor, deraf från Norge endast för 516,000 kronor, d. v. s. ungefär 11 à 12 procent af det hela. 1884 var totalinförseln 4,865,000 kronor, deraf från Norge för 646,000 kronor, d. v. s. en

procent mindre än föregående år, ehuru hela införseln af gångkläder ökats med omkring 800,000 kronor. Med ylle- och bomullsvaror är förhållandet ungefär enahanda. Till Sverige infördes år 1884 — 2,308,000 kilogram yllevor, deraf från Norge endast 353,000 kilogram, således en försvinnande obetydlighet. Icke bättre är förhållandet med bomullsvaror, deraf hela importen utgjorde, 1,166,000 kilogram, hvaraf från Norge endast 340,000 kilogram. Detta är visserligen en större proportion, men utgör dock icke mer än omkring $\frac{1}{3}$ af hela denna import. Sålunda finner man af dessa siffror, som Utskottet sjelft dragit fram, ehuru det noga vaktat sig att yttra sig derom, att de öfverklagade olägenheterna i verkligheten icke äro så stora, som man föreställer sig. För öfrigt bör man äfven tänka på att Norge är en god afsättningsort för många af våra industrialster. Jag vill nu endast nämna några deraf. 1883 exporterades från Sverige 510,000 kilogram väfnader af siden, linne, bomull och ylle; deraf gingo 481,000 kilogram uteslutande till Norge. Sålunda sälja vi af dessa varor lika mycket till Norge som norrmännen till oss, och detta är en sak, som icke heller bör lemnas ur sigte. Af porslin exporterades 177,000 kilogram, deraf 108,000 kilogram till Norge. Af 109,000 kilogram utförda stearinljus tog Norge det allra mesta, eller 107,000 kilogram. Hattar exporterades 37,000 stycken, deraf 33,000 eller mer än $\frac{9}{10}$ till Norge. Af hvetemjöl gick $\frac{3}{5}$ af hela exporten till Norge och af rågmjöl öfver tredjedelen o. s. v.

Af dessa siffror finner man således, att vår marknad i Norge är fullt ut lika stor som Norges hos oss, och detta har redan, med be-
gagnande af andra af Utskottet meddelade siffror, redan ådagalagts af en talare på malmöbänken, som visat hvilken tillväxt våra handelsförhållanden med Norge vunnit, särskildt under de senare åren.

Man har äfven sagt, att detta uppsägande af mellanrikslagen endast vore en ekonomisk fråga, som icke borde hafva något inflytande på den politiska ställningen eller på våra unionella förhållanden. Detta kan nog vara möjligt, men för mig åtminstone synes det vara klart, att, då det gäller att i vare sig ekonomiska eller andra frågor underhandla med Norge, man noga bör se sig före innan man vidtager en åtgärd, som kan vara egnad att uppväcka lidelser från ena eller andra hållet. Jag föreställer mig nemligen, att uti detta såsom i många andra fall små orsaker kunna hafva stora verkningar, och när man af så små orsaker, som de här framställda, vill upphäfva en så vigtig lag som den ifrågavarande, så vill jag icke vara med derom.

Hvad beträffar det tillägg till reservanternes förslag, som framstälts af en ärad talare här midt emot, så befans det vid uppläsningen vara mildare i formen, än hvad jag förut hört talas om att det skulle vara ämnadt att blifva. Men det förefaller mig som om detta tillägg vore afsedt att kunna blifva en piska i regeringens hand, för den händelse att den revision man vill åstadkomma icke skulle kunna bringas till stånd. Jag skulle icke hafva något emot att en sådan piska sattes i regeringens hand, men man bör då också noga se till huru den regering är sammanfattad, i hvilken hand en sådan piska

Angående
upphäfvande
af den s. k.
mellan-
rikslagen.
(Forts.)

sättes, så att slängarne deraf icke må komma att verka åt ett håll, som utskottsmajoriteten kanske minst väntat.

Med återopande af hvad i den afgifna reservationen blifvit anfördt, hvad jag nu yttrat samt äfven andra med mig likatänkande talare uttalat, yrkar jag bifall till Herr Olof Jonssons i Hof med reservationen öfverensstämmande hemställa.

Herr Lönegren: Då flere föregående talare velat åt det föreliggande förslaget gifva större dimensioner än det verkligen eger, så ber jag att från utskottsbetänkandet få angifva hvad Utskottet tänkt och åsyftat; å pag. 13 heter det, att Utskottet hemställer, "på nu anförda grunder, och med särskild hänsyn till angelägenheten af att erforderliga åtgärder för bättre ordnande af de båda ländernas ömsesidiga handelsförhållanden, måtte med största möjliga skyndsamhet vardas vidtagna" etc. Det är detta Utskottet sagt och vill, detta och ingenting vidare. Utskottets betänkande med förslag till uppsägande af mellanrikslagen är ju fullt befogadt, då det grundar sig på 18 § i samma lag, hvilken paragraf tydligen tillkommit just därför att, om den ena eller andra kontrahenten skulle känna sig missbelåten med en eller annan bestämmelse i lagen eller dess tillämpning, en ändring må kunna komma till stånd och angifva huru man då skall tillvägagå. Betänkandet afser ingalunda att förändra vårt politiska förhållande till grannlandet eller att framställa några som helst påståenden i fråga om tullsatser eller dylikt, ej ens att upphäfva *alla* nu gällande bestämmelser om samfärdseln och trafiken emellan de båda rikena; men Utskottet anser, och såsom jag tror med full rätt, att åtskilliga stipulationer i mellanrikslagen af den 29 Maj 1874, hvilka tillkommit under helt olika landväga kommunikationsförhållanden emellan Sverige och Norge än de nuvarande, ej numera äro eller kunna vara lämpliga; och Utskottet har äfven ansett att det sätt, hvarpå denna lag blifvit tolkad och tillämpad — olika på de båda sidorna om Kölen — ovilkorligen påkallar en genomgripande förändring, särskildt i fråga om 4 och 9 §§ i lagen. Den 4 § handlar om den tullfrihet, som vid resa öfver gränsen är medgifven för medförda utländska tullpligtiga varor i mindre kvantiteter. Denna tullfrihet afser uppenbarligen endast sådana varupartier, som medföras för den resandes eller forslandes eget behof; men har under senare tiderna urartat till ganska betydliga varutransporter i *handelsafsigt*; varorna införas i mindre poster öfver gränsen, der de uppläggas till dess det reqvirerade partiet inkommit, då ompackning och vidare försändning efter order eger rum. Angående lagligheten af dylika varutransporter äro de juridiska myndigheterna i de båda länderna af olika meningar, ty under det man i Norge anser sådana transporter vara olagliga och dömer de anhållna varorna förlustiga, så får deremot i Sverige dylik forsling opåtalad ega rum, sedan af tullbevakningen vid gränsen under beslagsanspråk anhållna varor blifvit af Högsta Domstolen fridömda och sådan transport förklarad öfverensstämmande med eller icke stridande emot paragrafens ordalydelse; med hvad påföljd är lätt att inse. Den 9 § åter handlar om de produktionsbevis, som böra medfölja varuförsändningarna emellan Sverige

och Norge, och på grund af hvilka tullfrihet skall medgifvas; det gäller här graden af den förädling eller bearbetning, som en vara skall hafva undergått för att anses såsom *tillverkning* i det ena landet och på grund deraf vara berättigad till tullfrihet i det andra. Just i fråga härom hafva olika meningar vid många tillfällen uppstått, och vill jag i detta hänsende i herrarnes minne återkalla det allmänt kända förhållandet, att stora qvantiteter engelska bomullsväfnader hitkommit med norska produktionsbevis och på grund deraf fått tullfritt disponeras, ehuru hela den behandling varan i Norge undergått var en yttlig och ofullständig färgning, som sedermera här borttogs, innan väfnaderna utlemnades till requirenterne.

På grund af senare årens sorgliga erfarenhet i nyssnämnda hänseenden och med hänsyn till svenska statskassan, Sveriges handel och industri samt eventualiteten af förändringar i vår tulltaxa, till exempel införandet af spanmålstullar, och angelägenheten af att då kunna förfoga öfver de tullsatser, som bestämmas, tror jag att förändringar och förtydliganden af nu befintliga föreskrifter äro absolut nödvändiga; och då känt är, att framställningar härom från vederbörande embetsmyndigheter, redan för sex år sedan gjorda, med påpekande af hvart det skulle leda om mellanrikslagen fortfarande tolkas såsom hitills och hvilken utsträckning tullfriheten å utländska varor hos oss under skydd af denna lag kunde taga, icke ännu, så vidt känt är, ledt till något resultat eller föranledt till några åtgärder, tror jag att tiden är inne för svenska Riksdagen att taga saken om hand och gifva regeringen sitt stöd för vidtagande af åtgärder till vinnande af en annan sakernas ordning än den nuvarande. Såsom det nu är kan och bör det icke få vara; den säkra följden deraf skulle blifva, att ständiga konflikter skola uppstå angående tolkningen af 4 och 9 §§, samt ett fortfarande afbräck för vår statskassa och vår industri.

I sjelfva saken var man, såsom redan är påpekadt, inom Utskottet alldeles öfverens; det var blott om sättet att gå till väga för att vinna rättelse som meningarna voro delade, i det att minoriteten endast påyrkade en skrifvelse till Kongl. Maj:t, med anhållan om en revision af mellanrikslagen. För min del tror jag icke mycket på möjligheten att på en sådan väg komma till något resultat, åtminstone icke utan en mycket lång tidsutdrägt. Jag anser det därför rättare och klokare att uppsäga hela lagen och dermed allvarligen gifva till känna att man icke kan vara nöjd med sakernas nuvarande tillstånd, utan att förtydliganden och förändringar inom åtskilliga områden af lagen äro ovilkorligen nödvändiga. Jag tror att jag för denna min uppfattning har ett godt stöd i det afböjande svar, som nyligen ingått till Hans Excellens Herr Statsministern på en af honom hos norska finans- och told-departementet gjord framställning angående tolkningen af begreppet "tillverkning".

På grund af hvad jag anført anhåller jag om bifall till Utskottets hemställan.

I detta anförande instämde Herrar *Jakobson, Örwall, Svensson* i

*Angående
upphäfvande
af den s. k.
mellan-
rikslagen.
(Forts.)*

Angående
upphäfvande
af den s. k.
mellan-
rikslagen.
(Forts.)

Rydaholm, Sandwall, Petersson i Hamra, Redelius, Eklund, Malmström, Fredenberg och Person i Helgebol.

Vidare yttrade

Herr P. A. Siljeström: Jag eger ej tillräcklig sakkännedom för att yttra mig om de handels- och tullförhållanden, som nu äro i fråga, men jag tror mig dock veta, att, när helst det är fråga om åvägabringande af öfverenskommelser emellan nationer, det må gälla uppgörande af nya aftal eller förbättringar i redan befintliga sådana, finnes ingenting otjenligare, än om från ena eller andra sidan början göres med ett ultimatum. Ehuru nu visserligen det framlagda förslaget att upphäfva mellanrikslagen icke i egentlig mening är ett ultimatum, kan det dock icke nekas, att det har en viss bismak af någonting sådant, och redan detta bör, enligt min tanke, med all sorgfällighet undvikas. Om således den föreslagna åtgärden på allmänna skäl, efter mitt omdöme, är förkastlig, så är den det utan tvivel ännu mera, då det gäller två länder, som stå i ett sådant förhållande till hvarandra som Sverige och Norge, och jag kan därför icke annat än afstyrka bifall till Utskottets förslag och instämna i Herr Bennichs reservation.

Hvad angår det förslag, som framställdes af talaren på ölandsbänken, så hyser jag dervid stora betänkligheter. Detta förslag säger, enligt min tanke, både för litet och för mycket. Det säger å ena sidan egentligen ingenting, men å andra sidan innehåller det afgjordt ett ultimatum med afseende å den *tid*, inom hvilken förhandlingarna skola vara afslutade. Det är likväl något temligen ovanligt, att, då en öfverenskommelse skall träffas, den ena parten föreskrifer den andra parten inom hvilken tid denna skall vara färdig för förhandlingarnas afslutande. Det liksom förutsätter, synes det mig, att hos den senare parten icke skulle finnas rätt god vilja att träffa en billig öfverenskommelse. Att nu antaga något sådant i afseende på Norge tror jag icke vara berättigadt, åtminstone icke a priori.

Under sådana förhållanden vågar jag för min del icke gå in på Herr Danielsons förslag, utan anhåller, såsom jag nyss sade, att få instämna med dem, som yrka bifall till reservationen.

Herr Andersson i Intagan: Jag har icke reserverat mig emot det beslut, hvartill Utskottet kommit, fastän reservanternes förslag tilltalat mig mycket mera. Då emellertid de oegentligheter, som förefinnas i mellanrikslagen, icke kunnat rättas genom Herr Statsrådets och Chefens för Finansdepartementet skrifvelse i ämnet till norska regeringen, ser jag intet annat medel återstå än att bifalla Utskottets förslag. Kan man deremot vinna målet på det sätt Herr Danielson föreslagit, är jag böjd att biträda detsamma.

Herr Nils Olsson: Sedan jag begärde ordet har Herr Lönegren på ett så fullständigt och uttömmande sätt försvarat Utskottets förslag, att jag har föga att tillägga. Men då jag inom Utskottet

deltagit i behandlingen af frågan och jemväl bidragit till det slut, hvartill Utskottet kommit, skall jag be att få yttra några ord i ämnet.

Jag vill då börja med att beklaga, att, så snart fråga är om ändring i tullagstiftningen, en sådan fråga alltid skall till sina dimensioner göras mycket större än den i verkligheten är. Såsom vice ordföranden i Bevillnings-Utskottet mycket riktigt anmärkte, är här endast åsyftadt att åstadkomma rättelse i en ekonomisk fråga länderna emellan. Men man hör här i dag och man har sett det i tidningspressen, att man vill göra denna fråga till en politisk fråga, och en mycket stor sådan till och med. För min del får jag säga, att om två nationer eller två länder hafva någon anledning till ömsesidigt missnöje, så anser jag det vara rättast och riktigtast att öppet uttala hvad man tänker. Deri kan väl icke ligga det ringaste ondt. Inom Utskottet erkändes också af de två fackmän, som voro närvarande, såväl ordföranden som en annan härvarande ledamot, att den nuvarande mellanrikslagen gifver anledning till många missförhållanden. De erkände, att en omarbetning af densamma var önskvärd för att icke säga nödvändig. Derom var också ingen meningsskiljaktighet inom Utskottet, utan blott i fråga om sättet, i det minoriteten ansåg, att man genom en skrifvelse borde kunna åstadkomma en revision. Men då det tillika upplystes, att regeringen vid två särskilda tillfällen försökt att på den vägen komma till en öfverenskommelse utan att lyckas deri, syntes Utskottet ingen annan utväg återstå än att föreslå lagens upphäfvande. Men Utskottet uttalade dock derjemte uttryckligen den åsigt, att det önskade en ny öfverenskommelse med Norge.

Jag skall icke ingå i något bemötande af hvad talaren på malmöbänken framhöll under uttalandet af sina frihandelsvänliga teorier, det skulle vara att föra frågan alldeles på afvägar. Men för min del både hoppas jag och tror, att vi inom vårt land snart måste komma till en förändring i vårt tullsystem, och i det fallet, mine herrar, lägger den nuvarande mellanrikslagen svåra, för att icke säga oöfverstigliga hinder i vägen.

Herr Johan Johansson i Noraskog sökte med en mängd statistiska siffror visa, att vår införsel från Norge icke är så förfärligt stor och att Sverige således här vid lag icke gör några så stora uppoffringar. Hvad dessa statistiska siffror beträffar, så skall man först och främst, om man jemför de tabeller, Utskottet bifogat sitt betänkande, finna, att de icke äro särdeles tillförlitliga, och för det andra visa dessa siffror icke hvad som införes på grund af 4 § i mellanrikslagen, det vill säga hvad som införes tullfritt, ty enligt denna § har Norge rättighet att tullfritt införa vissa kvantiteter varor, såsom det heter, till husbehof. Dessa kvantiteter äro temligen stora och från att vara afsedda för husbehof hafva de urartat till rena handelsvaror. Hvertill denna import uppgått kan ej visas med siffror. Men det är just detta missbruk man afser att genom den nya lagen få rättadt.

Då, såsom sagdt, Herr Lönegren med hvilken jag i allo instämmer, fullständigt motiverat Utskottets förslag, skall jag inskränka mig

*Angående
upphäfvande
af den s. k.
mellan-
rikslagen.
(Forts.)*

*Angående
upphäfvande
af den s. k.
mellan-
rikslagen.
(Forts.)*

till att förena mig med honom och yrkar för den skull bifall till Utskottets hemställan.

Herr J. H. G. Fredholm: Jag tror alla vara ense derom, att åtskilliga olägenheter äro förenade med denna mellanrikslag, men man får därför icke glömma, att den äfven erbjuder vårt land åtskilliga fördelar. Den förnämsta fördelen består deri, att det genom denna lag blifvit möjligt att åstadkomma en lätt handelsförbindelse mellan de två länderna. Denna lättnad har emellertid ännu icke medfört den lifliga handelsomsättning mellan dessa länder, som man skulle kunna önska och hoppas. Till väsentlig grad torde detta bero på att den svenska handeln sedan långa tider tillbaka varit inledd på andra vägar. Norge har sina handelsförbindelser förnämligast med England, och man vet, huru svårt det är för handeln att bryta sig nya banor, om icke några kraftiga medel, såsom krig eller tullförbud eller annat sådant, tvinga dertill. Det vill emellertid synas, som om handeln mellan Sverige och Norge alltjemt, om än långsamt, tilltagit. Visserligen kan man icke i detta afseende draga någon säker slutsats af de statistiska uppgifterna; minst torde sådant vara möjligt beträffande de svenska uppgifterna om utförseln till Norge, emedan åtskilliga af dessa, efter hvad jag säkert vet, icke äro rigtiga. Exempelvis förekommer i den svenska statistiken icke någon utförsel af fönsterglas från Sverige till Norge, och dock har jag mig bekant, att ett svenskt glasbruk har särskildt ombud i Kristiania för försäljning af svenskt fönsterglas. Att införsel af denna vara eger rum, derom vittnar också den norska statistiken, som angifver, huru stora kvantiteter fönsterglas, som införas till Norge från Sverige. Om man ser på de införselsiffror, som den norska statistiken uppvisar, äro de icke så obetydliga. Bland de produkter, som införas från Sverige till Norge, återfinnes större delen utaf våra mera framstående fabriksgrenars export. Det synes mig därför, som man för industriens skull borde vara angelägen om att bibehålla fördelarne af mellanrikslagen, men söka undanrödja olägenheterna af denna, och vill man göra detta, tror jag det vara riktigast att gå så till väga som vice ordföranden i Bevillnings-Utskottet angaf såsom allmän regel, då det gäller att undanrödja missförhållanden, att nemligen vid hvarje särskildt fall, der missbruk eger rum, söka träffa ändrade bestämmelser, så att missbruken genom dem kunna undvikas. Men för sådant ändamål är det icke nödvändigt att gå så till väga som nu är föreslaget och uppsäga den ifrågavarande lagen, utan detta mål kan man lika väl vinna genom att vidtaga en revision af lagen. Nu säger man att denna revision skulle påskyndas om man uppsade lagen. Jag kan icke fatta att detta skulle vara en genare väg att vinna målet, än genom att yrka på undanrödjandet af olägenheterna, der de hafva visat sig. Deremot kan jag väl förstå, att det ligger en fara uti att uppsäga mellanrikslagen. Ty om man uppsäger denna lag, i afsigt att erhålla en bättre, bör man väl först hafva visshet om att en ny lag verkligen kommer till stånd. Någon sådan visshet

förefinnes dock icke, och då lagen skall upphöra att gälla ett år efter uppsägelsen, skulle det ju tillika kunna hända, att man på den tiden icke medhunnit att göra de undersökningar, som äro nödvändiga för att kunna på en verklig erfarenhet grunda bestämmelserna i den nya lagen. Det skulle i så fall uppstå en mellantid, under hvilken man icke hade någon lag alls. Dessutom kunde svårigheter uppstå vid att få en ny lag till stånd, och i hvilketdera fallet som helst komme bristen på en sådan lag att medföra stora svårigheter vid tullbevakningen. Man utsätter sig således genom uppsägningen för risken att förlora de fördelar, som man nu har af lagen, och att återfå alla de olägenheter som förefunnos före lagens tillkomst, i så mycket högre grad som samfärdseln nu är lifligare.

Det är med denna risk för ögonen, som jag icke kan biträda Utskottets hemställan, utan får förena mig med dem, som yrka bifall till reservationen.

Herr A br. Rundbäck: Att mellanrikslagen icke är tillfredsställande, derom synas vi alla vara ense. Den kostar vår statskassa omkring 1 million om året och skadar dessutom många af våra näringar på ett ganska kämbart sätt. I Norge hafva på senare tider uppstått åtskilliga industrier, hvilka, till våra näringars förfång, lefvat hufvudsakligen på den afvita mellanrikslagen och den afvita tolkning man gifvit denna lags bestämmelser. Läger man härtill de trakasserier och förargelser, som blifvit en följd af denna vrångvisa tolkning af mellanrikslagen, torde hvar och en finna att förändringar i densamma äro nödvändiga, hvarom också, så vidt jag hört, hvarje talare, ända från den förste på statsrådsbänken till den siste, varit ense. I hufvudsak förefinnes således ingen skilnad mellan de olika meningarna. Denna skilnad gäller endast frågans formella behandling, ingenting annat. I detta hänseende äro två alternativ framställda. Det ena af Utskottet, som säger att vi skola, för att så snart som möjligt komma till ett resultat, begagna den rätt Riksdagen har att uppsäga lagen, så att denna viktiga priliminärfråga blir undangjord vid innevarande års riksmöte, och sedermera låta de norska och svenska regeringarna komma öfverens om en ny lag för handelssamfärdseln de båda läderna emellan. Reservanterne åter säga, att vi icke skola begagna oss af denna uppsägelserätt, utan i stället ingå med en underdånig skrifvelse till Kongl. Maj:t med anhållan, att Kongl. Maj:t måtte hos den norska regeringen anhålla, att densamma ville gå in på en revision af den ifrågavarande lagen. Så står frågan. Nu kan jag, för min del, icke annat än obetingadt hylla det förra alternativet. Ty jag anser att man skall kunna hålla 9 mot 1, att då den svenska regeringen hos den norska gör förfrågan huruvida den täckes i nåder vara med om en revision af lagen, denna regering utan allt tvifvel skall säga nej, därför att det syfte, som med denna revision afses, uppenbarligen är att bereda Sverige fördelar på bekostnad af sådana norska intressen, som hittills haft gagn af mellanrikslagen. Den norska regeringen är ock i sin goda rätt att säga nej till en sådan revision, och vi veta alla att denna rege-

Angående
upphäfvande
af den s. k.
mellan-
rikslagen.
(Forts.)

Angående
upphäfvande
af den s. k.
mellan-
rikslagen.
(Forts.)

ring har både kraft och mod att försvara de norska intressena. Om nu den norska regeringens svar blir sådant, som jag antager såsom det sannolikaste, så stannar hela frågan genast i början. Reservanterne hafva då med sin framställning endast undanskjutit frågan och likasom lagt det hvita plästret på såret för att dölja det. Vi stå då och stampa på samma ställe, och när man möjligen nästa riksdag vill vidtaga förändringar i vår tullagstiftning, står denna mellanrikslag såsom ett hinder i vägen, alldenstund många af de beslut, som då kunna komma att fattas i afseende på tullagstiftningen, komma att annulleras eller eluderas genom mellanrikslagen. Jag anser därför att om man vill att någonting skall göras, bör Riksdagen icke uppgifva sin rätt att uppsäga lagen, utan begagna denna rätt, så mycket mera som, i afseende på vårt förhållande till Norge, den svenska Riksdagen har nästan ingenting att säga, utan Konungen nästan allt. Här hafva vi nu en liten bit makt. Skola vi öfverlemnna äfven den åt regeringen att brukas eller missbrukas?

Jag får likväl tillkännagifva, att jag mycket väl kan fatta reservanternes ställning och jag betygar dem min fullaste aktning för att de uttalat sin mening, som ju icke varit något annat än ett naturligt alternativ till Utskottets hemställan. Samma erkännande kan jag deremot icke gifva det tredje förslag, som här af Herr Danielson blifvit framställt, hvilket synes mig blott vara egnadt att vrida Riksdagens uttalande på sned, derigenom att det söker hindra oss att ansluta oss till någotdera af de alternativ, som i Utskottets förslag och i reservationen finnas framställda. Detta Herr Danielsons förslag innehåller reservationen, men med det tillägg, att Kongl. Maj:t skall till nästa Riksdag aflåta underrättelse om, till hvad resultat vår underdåniga skrifvelse ledt. Det måtte vi väl under tiden kunna få veta genom pressen; och få vi icke veta det på det sättet, så hafva vi ju interpellationsrätten, och i hvad fall som helst har icke denna Riksdag rätt att frånhända oss rätten att motionera i frågan. Således vet jag icke, hvartill detta tillägg skulle tjena. Men jag antager nu, såsom en möjlighet mot nio omöjligheter, att norska regeringen nu går in på en revision. Då fordras utredningar och då skall en komité tillsättas, och så kommer Kongl. Maj:t i början af nästa riksdag och säger: med anledning af Riksdagens skrifvelse hafva vi låtit en komité tillsättas. Den har just icke börjat arbeta ännu, men om en tio, tjugu år så kanske vi få veta resultatet.

Kommer alltså detta förslag att vid voteringen peta undan Utskottets förslag, måste jag rösta mot detsamma och hellre antaga reservanternes förslag; men mitt yrkande nu går ut på att Utskottets förslag måtte antagas.

Herr Gustafsson: Herr Talman! Mine herrar! Då jag genomläste detta Bevillnings-Utskottets betänkande, så kom ovilkorligen på mina läppar den gamla barnabönen: "inled oss icke i frestelse, utan fräls oss ifrån ondo" — ty helt visst om Riksdagen ger efter för denna frestelse, så kommer detta att leda till ondo.

Aldrig hörde man något klander uttalas om denna lag förrän de

stora tullstriderna började komma på dagordningen. Förut ansåg man att lagen verkade till det bästa, men så märkte man plötsligt å den protektionistiska sidan att hela lagen var så förderffig, att den måste helt och hållet upphävas. Utskottets mening med upphäfvandet af mellanrikslagen säger Utskottet vara den, att man endast på så sätt kan erhålla "mera omsorgsfullt affattade bestämmelser, hvilka kunna finnas egnade att till de förenade rikenas ömsesidiga båtnad bättre tillgodose den allt lifligare samfärdseln dem emellan."

Detta, säger Utskottet, är dess mening, men sedermera förklarar Utskottet sin mening i detta hänseende, ty litet längre ned på samma sida talas det om "nödvändigheten af vår tullagstiftnings reformerande i öfverensstämmelse med andra länders". Det är sålunda genom att förryska och förtyska vår tullagstiftning, som vi skola befrämja samfärdseln mellan brödrarikena. Då min åsigt är, att en sådan åtgärd skall lända till alldeles motsatt resultat än det Utskottet säger är meningen, så måste jag motsätta mig en sådau åtgärd.

När jag började att närmare studera karakteren i detta Bevillnings-Utskottets betänkande, så stälde jag till mig den frågan: hvad månne blifva af detta barnet? Kanske skall man kunna svara på den frågan, om man gör sig reda för barnets ursprung. Hvarifrån härstammar det? Jo, man skulle kunna säga att protektionismen är dess moder, och den härkomsten skrämmer mig icke, ty om jag ock är af olika tankar med protektionisterna, så anser jag dock att de äro ärliga och upprigtigt söka sitt fosterlands väl. Men barnet har en fader; och tydligen har det också något af hans gry i sig. Jag skulle vilja kalla denne fader: norskhatet, unionsfiendtligheten. Jag tror att om Riksdagen tager upp detta barn såsom sitt eget och låter det få tillväxa i kraft, så kommer det att hjälpa till att slita de band, som förena de båda brödrafolken.

På tal om detta unionshat, som man här är så rädd att tala om, har jag sökt utforska om det verkligen har någon grund hos folket. Men det är icke så. Det finnes väl till, men det letver blott på ytan, der det för ett bullrande lif. På djupet finnes det icke.

Jag minnes en tid, och den är icke så långt affägsen, då man icke hörde ett ondt ord om Norge, utan då man tvärt om erkände, att de båda folkens samlif blifvit bättre under årens lopp, och man kunde fröjda sig öfver att föreningen gått framåt. Men så uppstod plötsligt en hetsig agitation, och bladet vände sig. Men den ändrade opinionen kom icke nedifrån. Det var en konstlad opinion, som, om man ser till förhållandena, icke har någon grund i folkets föreställningssätt.

Jag tror mig kunna säga, hur denna opinion kom till. Det var en pressens man, som försökte sig i mycket, men misslyckades i allt. Slutligen uppstälde han för sig den frågan: månne man icke skulle kunna göra affärer i unionshat? Så började han sina bearbetningar vecka eiter vecka, och ehuru ingen till en början ville lyssna derpå — det var ett främmande ämne — så gick det likväl till slut att vinna något gehör. Opinionsen är icke svår att bearbeta; om man blott håller på att ihärdigt predika den sak man vill hafva fram, och

*Angående
upphäfvande
af den s. k.
mellan-
rikslagen.
(Forts.)*

*Angående
upphälvande
af den s. k.
mellan-
rikslagen.
(Forts.)*

gör det populärt, så tror folk till slut att opinionen finnes till. Så gick det som sagdt äfven här, och till sist trodde man att en stark opinion mot Norge verkligen fans till. Detta har till och med uttalats i Första Kammaren af åtskilliga af våra statsmän, och genom det tal som der fördes har man nu äfven förmått norrmännen att tro, det hela vårt land är genomsyradt af unionsfiendtliga tänkesätt. En sådan mening uttalas nu allmänt i norska pressen. Se här hvad jag nyligen läste i en norsk tidning: "Tron på att unionen är mottaglig för ytterligare utveckling har, såsom vi veta af Excellensen De Geers yttranden, gått förlorad i Sverige, till och med hos dess vänner, och med denna misströstan har äfven ifvern för att bevara, hvad som redan uppnåtts, försvunnit eller åtminstone minskats."

Mine herrar! Har här i Sverige tron på en ytterligare utveckling af unionen gått förlorad? Det är icke möjligt. Nej, den lever kvar hos svenska folket, och helt visst skola de representanter, som här sitta, genom sitt beslut i dag visa, att denna tro icke gått förlorad och att man på unionens grund gerna vill sträfva framåt till gemensamt bästa.

Jag har hört en talare här yttra, att det är en radikal åtgärd, som Utskottet föreslagit. Mot ett sådant missbruk af ord tillåter jag mig att protestera. Radikala äro de åtgärder, som föra framåt, men hvad Utskottet föreslagit för tillbaka och är följaktligen reaktionärt.

En talare omnämnde i fråga om Herr Danielsons förslag, att detta vore att gifva regeringen en piska i händerna. — Jag tror att det nästan kan betraktas som en tumskruf för att framtinga hvad man vill.

Men det är icke på detta sätt man bör underhandla med vänner och bröder. Till och med mellan alldeles obekanta människor anser man höfligheten bjuda, att man underhandlar på ett höfligare sätt än det som Bevillnings-Utskottet här föreslår. En underhandling med godt resultat kan hvarken ega rum på sätt Utskottet och ej heller som Herr Danielson föreslagit. Detta kan deremot ske genom antagandet af reservanternes förslag.

Herr Lönegren sade, att man skulle gifva regeringen ett stöd genom antagandet af Utskottets förslag. Men regeringen har ju sjelf sagt, att den icke anser Utskottets väg vara den rätta, och jag tror, att antagandet af Utskottets hemställan snarare skulle blifva en knuff åt regeringen, än ett stöd.

Då en senare talare uttalade sitt tvetydiga erkännande, att den norska regeringen är en stark regering, så såg det ut som om han gerna ville hafva en stark regering äfven här, och jag tror att den skulle blifva mycket stark — i en annan riktning — om talaren blefve en af dess medlemmar.

Här skulle för öfrigt mycket vara att säga, men då jag icke längre vill upptaga tiden, skall jag inskränka mig till att yrka bifall till reservanternes förslag.

Herr Hæggström: Jag skulle icke hafva begärt ordet och nu upptagit Kammarens tid, om jag icke hade ansett mig manad dertill

i följd af siste talarens uppträdande. Han talade om att han vid läsningen af Utskottets betänkande kommit att tänka på orden "och inled oss icke i frestelse." Men han är sjelf den som velat föra oss i frestelse, då han på tal om en ekonomisk fråga kommit med högpolitiska funderingar. Vid närmare studium af utskottsbetänkandet hade han gjort sig den frågan, hvad månde varda af detta barnet och dervid studerat dess ursprung, då han funnit att protektionismen vore dess moder, men att detta ej skrämde honom, emedan han ansåg att protektionisterna vore ärliga och sökte fosterlandets väl, och deri vill jag gifva honom rätt. Men han stannade icke dervid, utan då skäl tröto, kastade han sig in på insinuationer. Ja detta är ett beqvämt sätt, men om det är rätt, lemnar jag derhän. Så sade han vidare att barnet hade en fader, och tydligen dess gry i sig, och denne fader ville han kalla norskhat eller unionsfiendtlighet. Hur vet han det? Och huru vill han bevisa det? Här är ju endast fråga om att ändra en lag af rent ekonomisk natur, som man funnit icke vara nyttig för landet. Hvadan kommer han då med denna gemena insinuation? Jag kastar den tillbaka.

Både Utskottets och reservanternes förslag utgår ifrån den allmänna klagan och missnöjet öfver 1874 års mellanrikslag. Detta måtte väl bevisa hvart man genom denna lag härtill kommit. Det är endast i afseende å sättet att vinna behöflig ändring i det missförhållande, som uppstått genom 1874 års mellanrikslag, som Utskottets majoritet och dess minoritet äro af skiljaktiga meningar, men af 20 utskottsledamöter finnes det icke mer än en, nemligen Herr Wærn, som yrkat afslag. Men det är väl icke att undra öfver, om han i Första Kammarerna yrkat afslag. Man kan icke begära, att den som är far eller fosterfar till barnet, skall vara med om dess aflifvande. Det var nemligen på hans tillskyndan denna mellanrikslag tillkom. Men jag har annars icke hört någon af reservanterne yrka afslag, utan man önskar en skrifvelse till Kongl. Maj:t i saken. Vore det vid sådant förhållande icke bättre att taga Utskottets förslag än reservanternes; ty att skrifva till Kongl. Maj:t i denna sak finner jag åtminstone föga artigt. Kongl. Maj:t har redan genom sin statsminister försökt genom en skrifvelse till norska departementet rätta förhållandena, men fått ett afvisande svar. En skrifvelse från Riksdagen till Kongl. Maj:t skulle således nu innebära, att Kongl. Maj:t icke förut med nog kraft och talang försvaret Sveriges rätt i detta fall. Då synes det mig bättre att nu gå "from sounds to things" och säga att, som det visat sig, att denna vridna tillämpning af lagen skett till stor nackdel för Sverige, så uppsäges den härmed. Jag känner icke precis siffran, men det är ju öfver en million kronor årligen, som utgör förlusten. Här talas ofta och mycket om skattelindringar, är det då icke skäl att taga vara på denna million i stället för att årligen skänka den till våra dyrbara bröder, norrmännen?

Här har nämnts åtskilligt, som jag skulle vilja bemöta, men jag anser ej skäligt dermed nu upptaga Kammarernas tid. Af hvad jag nu anfört torde emellertid framgå, att jag sluter mig till dem, som yrkat bifall till Utskottets förslag.

*Angående
upphäfvande
af den s. k.
mellan-
rikslagen.
(Forts.)*

Angående
upphäfvande
af den s. k.
mellan-
rikslagen.
(Forts.)

Herr Redelius: Då jag redan instämt med Herr Lönegren, hade det måhända varit öfverflödigt att nu begära ordet. Jag blef emellertid uppkallad af en talare på stockholmsbänken, men som hans yttrande redan blifvit besvaradt af en talare på norrlandsbänken, skall jag icke besvara Kammaren med en vederläggning.

Men medan jag har ordet, ber jag få tillägga: man säger, att missbruken i detta fall egentligen skett från svensk sida. Jag känner icke förhållandena tillräckligt för att yttra mig derom, men jag vill antaga, att detta påstående är riktigt. Det synes mig då vara mest passande, att det blir *Sverige*, som uppsäger mellanrikslagen för att erhålla rättelse. Och saken blir densamma, om man tar hänsyn till hvad vi nyss hörde från statsrådsbänken, eller att denna lag tillkommit hufvudsakligast på svenskt initiativ. Då synes det mig vara i sin fulla ordning att uppsägelsen, om sådan bör ega rum, sker från Sveriges sida; ty har man gjort sig skyldig till ett misstag, och det är ju allmänt erkänt att i afseende på ordalagen uti och tillämpningen af lagen i fråga så är fallet, så är det ju det minsta som kan begäras, att den, som begått misstaget, tillåtes att erkänna det och rätta det, om han så önskar. Något annat finner jag icke detta förslag innebär, och därför yrkar jag bifall till Utskottets hemställan.

Herr Nils Petersson instämde med Herr Redelius.

Herr A. P. Lind: Jag begärde ordet hufvudsakligen med anledning af Herr Richard Gustafssons yttrande, att det vore unionshat, som läge till grund för Utskottets förslag. Jag vill då, enär jag deltagit i det slut, hvartill Utskottet kommit, helt och hållet fritaga mig derifrån, och jag kan till och med säga, att intet sådant försports inom Utskottet. Men finnes det något missnöje med mellanrikslagen, är det just framkalladt af oss svenskar, ty detta härleder sig då från den besynnerliga tolkning, som svenska myndigheter i vissa fall gifvit mellanrikslagen. Jag ber på förhand såväl Herr Talman som öfrige aktade ledamöter af denna Kammare ifrån rikets andra stad om ursäkt för hvad jag nu i korthet vill nämna på grund af den kändedom jag har om förhållandena. Inom den ort jag tillhör råder en mycket liflig trafik mellan brödrafolken såväl till lands som vatten. Jag vågar nu säga, att de som i främsta rummet skulle bära skulden till det missnöje med mellanrikslagen, som råder inom min ort, äro just åtskilliga göteborgsfirmor. Det finnes nemligen bland dem åtskilliga som, naturligtvis med hjälp af gynnare och vänner på norskt område, sökt att så mycket som möjligt kringgå denna lags bestämmelser.

Jag instämmer med dem som yrkat bifall till Utskottets förslag.

Herr Carl Ifvarsson: Från den synpunkt, jag betraktar saken, anser jag att man bör leda den derhän, att vi må ernå rättvisa och billighet i fråga om våra ekonomiska förhållanden till Norge. Men längre vill jag icke gå, ty att göra denna fråga till en politisk fråga, anser jag vara högst oklokt. Och detta gör man — den tanken kan jag icke värja mig ifrån — om Utskottets föreliggande förslag skulle

antagas. Annorlunda än som en politisk fråga kunna icke gerna våra vänner norrmännen betrakta ett uppsägande af mellanrikslagen från Sveriges sida. Deremot föreställer jag mig att, om vi på allvar försökte att få en revision af denna lag, norska folket, om det funne våra anspråk hvila på rättmätiga grunder, icke skulle vara obenäget för en uppgörelse, och man kunde således nå målet utan att använda så skarpa vapen, som man här ifrågasatt. Jag tänker mig nemligen, att vi litet hvar i sjelfva verket önska att ett godt förhållande må råda brödrafolken emellan, och att därför allt må undvikas, som kan väcka split och hat inom nationerna. Vi vilja hafva rättvisa, och det fordra vi; men icke mer, icke annat.

Såväl Sverige som Norge hafva otvifvelaktigt fördelar af att de båda länderna äro förenade. Anfalles någotdera landet af fiender, så behöfva de hvarandra; brödrafolken behöfva förtroendets och vänskapens band, för att ega sin frihet och kunna bibehålla den. Rättvisa å ömse sidor är det väsentligaste vilkoret därför. Lemnas denna faktor å sido, står folket splittradt och oenigt; så kan det hända, att det ena landet som det andra blifver ett lätt byte för den förste fienden. Jag tror att såväl vårt folk som Norges ser saken från denna synpunkt, och att vi därför på båda hållen äro angelägna om att ett godt förhållande råder mellan oss: det är i bådass intresse; det gäller bådass väl.

Jag kan således icke biträda Utskottets förslag. Deremot vill jag antaga reservanternes, om så påfordras äfven med den ändring Herr Danielson här föreslagit, ehuru jag finner den temligen betydelslös. Från en synpunkt sedt, ger jag dock företrädet åt reservanternes förslag, ty om Kammaren beslutar en skrifvelse till Kongl. Maj:t, är det antagligt att Första Kammaren snarare skall förena sig om reservanternes förslag oförändradt, än gå in på detsamma med den ändring Herr Danielson föreslagit. Skulle vi därför besluta i enlighet med detta sistnämnda, kunde möjligen ett sådant beslut leda till att hela frågan blefve bortfuskad och förfölle.

Jag förordar således i första rummet reservanternes förslag, men skall icke heller motsätta mig Herr Danielsons, i fall det skulle visa sig, att Första Kammaren är benägen att antaga detsamma.

Häruti instämde Herrar *Arnoldson, O. B. Olsson, Gust. Ericsson, Sven Nilsson, Sjö, Farup, Andersson* i Lyckorna, *Dahn, Hansson, Andersson* i Nöbbellöf, *Åkesson, Truedson, Persson* i Mörarp, *Nilsson* i Espinge och *Ersson* i Vestlandaholm.

Herr vice Talmannen Larsson: Efter hvad Herr Carl Ifvarsson anförd har jag icke mycket att tillägga, då han yttrat ungefär detsamma som jag ämnade att säga, innan jag begärde ordet.

Jag tror icke att, såsom en talare på stockholmsbänken nyss yttrade, fadren till Utskottets förslag skulle vara fiende till unionen. Någon verklig fiende till unionen fins det nemligen icke enligt mitt förmenande. Visserligen gifves det folk, som är uppretadt öfver vissa förhållanden; men om på allvar förslag om unionens upplösning skulle

*Angående
upphäfvande
af den s. k.
mellan-
rikslagen.
(Forts.)*

*Angående
upphäfvande
af den s. k.
mellan-
rikslagen.
(Forts.)*

framställas, är jag öfvertygad om, att man skulle vara enig att med nej besvara ett dylikt förslag.

För min del kan jag icke biträda Utskottets förslag, därför att ett beslut i den riktningen skulle få utseende af en hämdpolitik, och af all slags politik är hämdpolitiken den som jag sist skulle gå in på.

Utan allt tvifvel är mellanrikslagen både nyttig och nödvändig för begge folken, och om så är, bör man väl icke alldeles upphäfva denna lag, därför att den i vissa delar gifvit anledning till missnöje eller missförstånd -- och med hvilken lag inträffar icke detta -- utan i stället söka åstadkomma rättelse i hvad som i lagen kan befinnas felaktigt.

På samma sätt förhåller det sig i det enskilda lifvet. Om en öfverenskommelse ingås mellan enskilde personer, antingen muntlig eller skriftlig, men man sedermera i någon detalj kommer till olika tankar om hvad som menas med en eller annan punkt i öfverenskommelsen, så fordrar den allra enklaste höflighet, att man söker afhjelpa den misstyndning, som kan förefinnas, och icke undanrödja hela den träffade öfverenskommelsen. Då det är nödvändigt att iakttaga en sådan höflighet i det enskilda lifvet, måste detta vara än mera nödvändigt i samfärdseln folken emellan, så att man söker att på en ömsesidig god och fredlig väg rätta de missförhållanden, som kunnat uppstå uti det ifrågavarande hänseendet. Jag skulle gerna biträda Herr Danielsons förslag, som är till innehållet hufvudsakligen lika med reservanternes. Ty jag föreställer mig, att Riksdagen ett kommande år vill veta hvilka åtgärder regeringen uti det frågasatta afseendet vidtagit och till hvilket resultat dessa ledt. Men i likhet med Herr Carl Ifvarsson hyser jag betänkligheter mot antagandet af detta förslag, därför att det förefaller mig som om Första Kammaren skulle komma att bifalla reservanternes förslag. Om vi antaga detta senare förslag med det af Herr Danielson dertill gjorda tillägg, så förfaller hela frågan, och ingen skrifvelse kommer att aflåtas. Hade jag någon visshet om, att Första Kammaren skulle godkänna Herr Danielsons förslag, så skulle jag upprigtigt ansluta mig till detsamma, emedan jag anser det vara till och med en förbättring af reservanternes förslag, men jag vill icke riskera att Kamrarnes skola komma att stanna i olika beslut, så att frågan förfaller. Jag tror att, om man antager reservanternes förslag oförändradt, det i allt fall finnes åtskilliga sätt att få reda på hvad regeringen uti det ifrågasatta hänseendet utträttat. Vi hafva interpellationsrätten, och dessutom är jag öfvertygad om att regeringen, äfven om hon icke blir interPELLERAD, skall låta komma till Riksdagens kännedom resultatet af underhandlingarna. Jag kan för öfrigt icke finna i Herr Danielsons tillägg något stötande vare sig mot brödrafolket eller mot regeringen. Det afser nemligen blott att få veta resultatet af underhandlingarne. Men då jag, som sagdt, är viss på att man kan få meddelande derom ändå och jag är angelägen om att en skrifvelse aflåtes till Kongl. Maj:t, i syfte att få en revision af mellanrikslagen i de delar, sådan är nödvändig, så skall jag för närvarande instämma med Herr O. Jonsson i Hof, som yrkat bifall till reservanternes förslag med en förändring i ordställningen. Skulle

jag deremot få veta att Första Kammaren antagit Herr Danielsons förslag, så skall äfven jag rösta för detta förslag.

Herr Öberg instämde i detta yttrande.

Herr Hedin: Då jag instämt i det yttrande, som afgifvits af Herr O. Jonsson i Hof, har jag redan tillräckligt tillkännagifvit min mening i saken. Jag har väntat i det längsta att någon skulle upp-
tga till vederläggning det argument, som spelat den största rolen i alla deras anföranden, som yttrat sig till förmån för Utskottets förslag. Men då så icke skett, anhåller jag att få fästa uppmärksamheten derå, att detta argument icke alls håller streck, utan består blott i ett logiskt felslut. Man har sagt — och den, som först yttrade detta, var vice Ordföranden i Bevillings-Utskottet — att rättelse behöfves, att framställningar derom skett, men att dessa framställningar afböjts: ergo måste vi skrida till uppsägning af lagen. Detta resonnement, uppställt i slutledningsform, innebär det fel, som kallas de fyra termernas fel. »Framställningarna» betyda nemligen i det ena fallet ett och i det andra fallet ett annat. Hvilka framställningar hafva skett till de norska myndigheterna? Intet annat än framställningar på administrativ väg om förändring i lagens tolkning och lagens tillämpning. Men hvad man nu erkänner behöfvas, det är ju en lagförändring, därför att lagen i vissa bestämmelser antingen icke är tillfredsställande eller också icke är tillräckligt klar, utan gifver anledning till tvetydighet. En framställning åter om den förändring af sjelfva lagen, som anses vara behöflig, har ännu icke skett, således ej heller kunnat från norsk sida afvisas. Det är i dag för första gången ett förslag härom behandlas. Således, för detta påpekande förfaller i sjelfva verket det skäl, som varit det hufvudsakliga från deras sida, som yrkat bifall till Utskottets förslag. Jag behöfver icke tillägga, att jag instämmer i reservanternes förslag.

Herr Petersson i Hamra: Då jag, såsom herrarne veta, är pro-
tektionist, så är det helt naturligt, att jag på det lifligaste omfattar det förslag, som Utskottet framställt. Det har därför gjort mig ondt i hjertat, att våra vänner varit med om att genom sitt tal bidra till att det beslut, som jag hoppats måtte utgå från denna Kammare, icke måhända kommer der att fattas. En talare har sökt förklara anledningen till mellanrikslagens upphäfvande vara unionsfiendtlighet. Man må beklaga, att ett sådant yttrande fälts, men från det håll det fälles kan man näppeligen vänta något annat. Det fins människor, som låtsas sig älska friden, men som sjelfva äro de, hvilka kanske mest underblåsa och möjliggöra att krig förr eller senare måste komma. Då Utskottets förslag synes vara grundadt på sådana tydliga och fosterländska skäl, att man icke kan stanna i tvekan om hvad som bör göras, och då man fullt och uppenbart sett att från norsk sida man icke vill komma oss till mötes i dessa angelägenheter, der vi obestriddigen hafva rätten på vår sida, bör man väl icke tveka att antaga hvad Utskottet föreslagit.

*Angående
upphäfvande
af den s. k.
mellan-
rikslagen.
(Forts.)*

Angående
upphäfvande
af den s. k.
mellan-
rikslagen.
(Forts.)

Då de stora tullmotionerna blifvit behandlade i Kamrarne och utgången deraf blifvit känd så väl utom som inom landet, fick man snart erfara, huruledes både i Danmark och i andra länder man högeligen gladda sig deröfver, att införandet af tull på spannmål omintetgjorts, samt öfver frågans utgång i öfrigt. Visst är, att stanna vi i dag vid det beslut att antaga reservanternas förslag, så skola norrmännen skratta, och skratta godt, åt »de dumma svenskarne». Skola vi fortfarande låta oss slås icke allenast på det ena örat utan äfven på det andra? Då vi hafva en paragraf i mellanrikslagen, som gifver oss rätt till lagens uppsägning, böra vi också vara berättigade att begagna oss af denna rätt, utan att på något sätt beskyllas för att söka framkalla ett unionskrig. Det är vår oförkränkta rätt, som vi begagna oss af, och den kurtis som jag från flera håll hört finna sitt uttryck deri, att vi genom lagens uppsägning skulle göra våra norska bröder missnöjda, denna kurtis vill jag ej vara med om, hvarför jag yrkar bifall till Utskottets förslag.

Herr Nyström: Det må förlåtas mig att jag särskildt fäste mig vid ett yttrande af den siste talaren: jag ber att få svara honom rakt på saken. En gammal hög auktoritet säger: om någon slår dig på ena kindbenet, så vänd det andra till. Bättre torde vara att följa denna regel än att göra som den ärade talaren tycktes antyda: om någon slår dig på ena kinden, så gif honom två slag i stället. — Flere talare hafva här låtit påskina, att den föreliggande frågan endast skulle vara af ekonomisk betydelse. Jag ber få förklara, att den enligt min uppfattning också har en politisk, och utan att på något sätt vilja tala i »högre politik», tager jag mig friheten att i korthet angifva hvarför jag icke kan vara med om Utskottets förslag. En talare här midt emot yttrade sig ungefär så, att det vore ett stort misstag, om man trodde att denna fråga har något sammanhang med de båda ländernas politiska ställning till hvarandra; frågan gälde egentligen endast ett handelsfördrag. Här må man väl fråga: kan icke ett handelsfördrag två länder emellan vara af den beskaffenhet, att det utöfvar inflytande — och det ett ganska stort inflytande — på de båda ländernas politiska förhållande till hvarandra? Jag vill icke påtaga mig ansvaret att med min röst bidraga till ett sådant beslut i denna fråga, som den nyss antydda förvrängda versionen af det anförda bibelspråket skulle gifva vid handen. För att visa, att frågan verkligen uppfattas äfven såsom en fråga af politisk betydelse, vill jag anföra, huru en af våra större stockholmstidningar just i dag uttrycker sig i ämnet. Den uttalar om Första Kamraren den förhoppningen, att »vårt öfverhus kan omöjligan fatta sin uppgift så illa, att det kastar bort en stor årlig inkomst för staten (omkring en million kronor) för att gynna ett »främmande folk». Jag frågar herrarne: är icke detta uttryck »ett främmande folk» en tillräcklig vederläggning af det påståendet, att här icke föreligger ett politiskt spörsmål? Har man kommit derhän, att man vill behandla norrmännen såsom ett »främmande» folk, då är det visst icke värdt att spela under täcket och säga, att det här icke är en politisk fråga.

Samma tidning uttryckte också den förhoppningen, att denna Riksdag som hittills föga utträttat till gagn för landet, skulle genom ett beslut om mellanrikslagens upphäfvande höja sitt anseende.

Jag för min del menar, att Riksdagen skulle draga öfver sig en stor skam om den gäfvé sitt bifall åt detta utskottsbetänkande.

Då jag nu till slut anhåller om bifall till den vid Utskottets förslag bifogade reservationen, så ber jag tillika att få uttala den varningen, att ingen måtte fastna på den krok, som ligger utlagd i det af Herr Danielson i all välvilja föreslagna tillägget, hvilket jag icke kan annat än stämpla såsom högst beklagligt.

Jag yrkar bifall till reservationen oförändrad.

Herr Sjöberg i Stockholm: Jag har redan instämt i Herr Herslows yttrande i denna sak. Han har på ett synnerligen förtjenstfullt och klart sätt visat, att ifrågavarande lag tillkommit och ännu kan ega bestånd till båda folkens fördel. Att försöka i siffror angifva den större eller mindre fördelen deraf för den ena eller andra parten, är en så vanskelig uppgift, att man skulle kunna resonnera derom i oändlighet, utan att komma till något bestämdt resultat eller någon enighet. Om vi sålunda antaga — och efter de yttranden, jag hört i denna Kammare, vågar jag hoppas, att här icke skall finnas någon, som på allvar kan önska denna lags fullständiga upphäfvande — att allmänna meningen, hvaråt man äfven i detta Utskottets betänkande synes hafva velat gifva ett uttryck, är att man önskar erhålla en revision af densamma, då tillåter jag mig fråga: kan det verkligen vara rätta och förnuftiga vägen att börja med att ställa sig på basen af en uppsägning?

En anmärkning, som jag ämnat göra och som min vän Herr Hedin redan undragit mig, är att någon framställning om ändring i nu öfverklagade förhållanden från vår regering till norska regeringen icke formligen blifvit gjord, utan endast en framställning från vår statsminister till chefen för Norges Finants- och Tolddepartement i fråga om tillämpning af gällande stadganden beträffande färgning af vissa slags väfnader. Jag anser mig i förbigående böra säga, att om ett afböjande svar blifvit gifvet af den norske finanschefen, så förefaller detta mig icke oförklarligt, när den tolkning, vår statsminister i detta hänseende velat gifva lagen, icke synes mig hålla stånd. Emellertid är detta, så vidt jag har mig bekant, den enda framställning, som i frågan blifvit gjord. Är det då rimligt att säga, att vi böra få det bättre, om vi säga upp traktaten?

Med den stämning, som nu råder i Norge, är det antagligt, att norrmännen också å sin sida skulle gå oss till mötes med en traktatsuppsägning, och då hafva vi genast att emotse det lilla tullkriget igen, det vill säga lurenrejeriet, som då med största fördel åter skulle kunna utveckla sig. — Eller hvad skulle blifva följden af att ens göra ett försök att uppehålla den åsigten, att Norge skulle betraktas såsom ett främmande land? Det skulle föranleda de största utgifter för svenska statsverket, utan att därför i ringaste mån leda till det mål, man dermed åsyftat. Ett upphäfvande af lagen skulle deremot leda till den

*Angående
upphäfvande
af den s. k.
mellan-
rikslagen.
(Forts.)*

Angående
upphäfvande
af den s. k.
mellan-
rikslagen.
(Forts.)

förskräckligaste demoralisation, ty man försöker icke ostraffadt att ointetgöra vanor, som under nära ett sekel hunnit rotfästa sig.

Under sådana förhållanden synes det, som om det knappast borde vara något tvifvel underkastadt om hvilken väg, som för ernående af det åsyftade ändamålet vore den lämpligaste.

Om nu Riksdagen eller endast denna Kammare förklarade, att uppsägning af traktaten vore den rätta vägen, så beröfvade man ju också på samma gång regeringen allt fotfäste vid en blifvande underhandling. Denna underhandling kan blifva svår nog under nuvarande förhållanden, men en uppsägning från vår sida skulle i Norge hafva en sådan verkan, att det för regeringen skulle blifva ytterligt svårt, ja nära nog omöjligt, att kunna få någon vänlig uppgörelse till stånd.

Den ekonomiska sidan af saken är här naturligtvis den öfvervägande vigtigaste, men man kan å andra sidan icke heller aldeles förbigå den politiska. Till och med Herr Carl Ifvarsson, som likväl på förhand förklarade, att han uteslutande ville hålla sig till den förra synpunkten, kom likväl in äfven på den senare, och det förtänker jag honom icke.

Nu gäller frågan här, såsom det vill synas mig, att antingen antaga reservanternes förslag oförändradt eller också med det af Herr Danielson föreslagna tillägget. Jag tillåter mig då till en början anmärka, att alla sådana tillägg, om hvars öfverflödighet man på förhand är viss, icke synas mig vara lämpliga, då Riksdagen vill aflåta en skrifvelse till regeringen, och med bästa vilja i verlden torde det vara omöjligt att kunna komma till något resultat och få någon fullständig uppgörelse till stånd före nästa riksdag. Detta inser nog också Herr Danielson, som är en i allmänna värf så förfaren man. Detta tillägg lärer väl dessutom vara aldeles öfverflödigt, enär Riksdagen har tillräcklig makt och myndighet att inverka på regeringen, så att den med all möjlig skyndsamhet behandlar saken. I Herr Danielsons förslag om en särskild underättelse, som Kongl. Maj:t skulle gifva Riksdagen, kan jag icke finna ligga något synnerligt eggande motiv, som skulle påskynda saken. Jag tillåter mig därför till Herr Danielson framföra en vänlig hemställan, huru vida han icke skulle vilja låta sitt föreslagna tillägg förfalla. Äfven ur den synpunkten sedt, att vi nu stå vid gränsen af riksdagens slut, bör Kammaren, så vidt möjligt är, söka fatta sitt beslut och undvika alla kompromisser och sammanjemkningar, hvilka alltid taga tid och i detta fall åtminstone icke skulle leda till något resultat.

Jag hemställer därför, att reservanternes förslag måtte antagas oförändradt.

Herrar *Jansson* i Krakerud, *Waldenström* och *Hammarlund* förenade sig med Herr *Sjöberg*.

Herr Danielson: Jag tänkte icke begära ordet, men jag har ansett mig nödgad att göra det med anledning af Herr Nyströms yttrande, att mitt förslag skulle vara en utlagd "krok". Den konsten —

att lägga ut krok — förstår jag mig icke på; Herr Nyström må sjelf öfva sig deri, om han så för godt finner.

Mitt förslag har framkommit af ren öfvertygelse och för att gagna saken i fråga. Det skulle bringa ordning och reda i våra kommersiella förhållanden med norrmännen — "våra bröder", som man uttrycker sig — hvilka också finge rådtrum att öfverväga, huru vida de vilja med allvar deltaga i en revision af den s. k. mellanrikslagen. Det är därför jag tror att det hade varit bättre om en sådant tillägg, som jag föreslagit, blifvit gjordt, så att vi på förhand kunnat få veta, om någon revision under tiden kunnat bringas till stånd. Nu säger man att detta kan vinnas på annat sätt, såsom på interpellationsvägen eller genom att motionera i frågan. Jag hemställer dock om detta vore bättre. Att framställa en interpellation väcker ett visst uppseende, och om man väcker motion i en fråga, som är beroende på Kongl. Maj:ts pröfning, vet man ofta hvad svaret derpå plägar blifva. Derfor tror jag att det hade varit bättre, om vi tydligen uttalat huru vi vilja motse underrättelsen om saken.

En talare sade att mitt förslag vore att likna vid hvita plåstret. Jag är för min del icke hemma i läkarekonsten, men jag föreställer mig, att det ju kan finnas plåster med hvit färg, som är lika nödvändigt som plåster med annan färg.

Hvad beträffar påståendet att mitt förslag skulle vara en utlagd krok, får jag än en gång deremot protestera på det bestämdaste.

Herr Nyström: Jag vill blott bedja den siste talaren om ursäkt för mitt mindre väl valda uttryck. Det var alls icke min mening att framkomma med någon sådan anklagelse mot honom, såsom att der skulle legat någon baktanke gömd under hans förslag, utan min mening var den, att detta hans förslag genom att åstadkomma en röstsplittring möjligen torde kunna föranleda att vi komme att fatta ett beslut, motsatt just det, som jag antog att den ärade talaren helst önskade. I denna mening var det jag begagnade ordet "krok", och ej i någon annan.

Herr Janson i Carlshed: Det förefaller mig besynnerligt, att, så snart här förekommer något förslag, som skulle gagna vår industri och våra näringar, man alltid uppställer hinder därför. Ena gången säger man, att förslaget ej kan bifallas, emedan det kränker våra arbetares rätt, hvilka vore tillräckligt betryckta förut; andra gången, att man ej kan ingå derpå, emedan en af våra ministrar då skulle afgå; och tredje gången att, i fall förslaget ginge igenom, skulle vi blifva af med hela vår ministär. Då franska traktaten afgjordes, fingo vi höra, att vi borde ingå den just därför, att den skulle skydda Norges sjöfart, men då vi nu vilja hafva en rättelse, om än aldrig så liten, i tullförhållandena med Norge, säger man, att det ej kan ske, emedan derigenom unionen skulle kränkas. Lika med en föregående talare säger jag: låt affär vara affär. Och då vi anse oss i våra näringar lida intrång till följd af nu gällande mellanrikslag och att vi därför böra uppsäga den, tror jag icke, att en sådan åtgärd skulle

*Angående
upphäfvande
af den s. k.
mellan-
rikslagen.
(Forts.)*

Angående
upphäfvande
af den s. k.
mellan-
rikslagen.
(Forts.)

väcka missnöje i Norge. Jag skulle mycket misskänna Norges folk, om det icke skulle vilja gå oss till mötes deri, då det ser, att vi verkligen lida skada genom denna lag.

På dessa grunder, Herr Talman, yrkar jag bifall till Utskottets förslag.

Öfverläggningen var slutad. Herr Talmannen gaf, enligt de gjorda yrkandena, propositioner dels på bifall till Utskottets hemställan och dels på antagande af hvart och ett af de under öfverläggningen af Herr Ol. Jonsson och af Herr Danielson framställda särskilda förslag; och fann Herr Talmannen svaren hafva utfallit med öfvervägande ja för bifall till Herr Ol. Jonssons förslag. Votering blef begärd. I anledning häraf, och för bestämmande af kontrapositionen, upptog Herr Talmannen å nyo de två öfriga yrkandena, af hvilka det, som afsåg bifall till Herr Danielsons förslag, nu förklarades hafva flertalets röster för sig. Men äfven angående kontrapositionen äskades votering, hvadan en så lydande omröstningsproposition först uppsattes, justerades och anslogs:

Den, som till kontraposition i hufvudvoteringen om Bevillnings-Utskottets Betänkande N:o 15 antager det af Herr A. P. Danielson under öfverläggningen framställda yrkande, röstar

Ja;

Den, det ej vill, röstar

Nej;

Vinner Nej, har Kammaren till kontraposition i nämnda votering antagit yrkandet om bifall till Utskottets hemställan.

Den omröstning, som företogs enligt denna proposition, visade 68 Ja men 123 Nej, i följd hvaraf propositionen för hufvudvoteringen erhöll följande lydelse:

Den, som, med afslag å Bevillnings-Utskottets hemställan i Betänkandet N:o 15, bifaller det af Herr Ol. Jonsson i Hof under öfverläggningen framställda yrkande, röstar

Ja;

Den, det ej vill, röstar

Nej;

Vinner Nej, har Kammaren bifallit Bevillnings-Utskottets omförmälda hemställan.

I denna senare votering röstade 111 ledamöter Ja och 82 Nej; och hade Kammaren alltså, med afslag å Utskottets hemställan, för sin del beslutat, "att Riksdagen, med anledning af den ifrågavarande motionen och hvad i öfrigt förekommit, måtte anhänga, att Kongl. Maj:t ville, så snart möjligen ske kan, låta verkställa en af förhållandena påkallad revision af gällande mellanrikslag samt vidtaga de åtgärder, som för uppnående af det med revisionen afsedda ändamål må finnas erforderliga".

§ 5.

Härefter företogs till behandling Bevillnings-Utskottets Betänkande N:o 16 i anledning af Kongl. Maj:ts proposition angående vissa ändringar i afseende på afgifterna för tullnederlag samt med förslag till förordning angående allmänt frilager.

Sedan Kongl. Maj:t i afgifven proposition föreslagit Riksdagen att "dels medgifva, att den nederlagsavgift, som jemlikt § 80 mom. 1 i nådiga Tullstadgan den 2 November 1877 skall för gods, som å nederlag uppläggas, betalas med en procent af det belopp, hvartill tullavgiften för godset uppgår, må från och med den 1 Januari 1887 uttagas först i sammanhang med tullavgiftens erläggande, äfvensom att den nederlagsavgift, som enligt samma lagrum likaledes skall erläggas med en procent af tullbeloppet, då nederlagsgods till utrikes ort åter utföres, må från och med nämnda tid upphöra att utgå";

*Angående
ändringar i
afseende på
avgifterna för
tullnederlag.*

dels ock antaga ett propositionen vidfogadt, af deri åberopade bilagor åtföljdt, förslag till förordning angående allmänt frilager, hemställde Utskottet under *punkten 1* af förevarande utlåtande, att Kongl. Maj:ts ifrågavarande proposition i hvad den afsåg vissa ändringar beträffande afgifterna för tullnederlag måtte af Riksdagen bifallas.

Enligt anteckning å betänkandet hade emot denna Utskottets hemställan reservationer anmälts af Herrar *E. G. Boström*, *A. Svensson* i Lösen, *J. E. Ericsson* i Ahlberga och *J. P. Nilsson* i Kägglå.

Efter föredragning af ärendet anförde:

Herr Boström: Emot detta förslag har jag jemte flere ledamöter från denna Kammare reserverat mig. Afsigten med förslaget är, såsom herrarne se af betänkandet, att upphjelpa den utrikes handeln. Vi reserverar oss dock för vår del, att en så obetydlig lättnad som borttagandet af nederlagsavgiften för gods, som åter exporteras, icke skulle tillskynda den utrikes handeln något nämnvärdt gagn; hela lättnaden uppgår ju icke ens till 3,000 kronor. Denna afgift utgör för öfrigt endast en ersättning till tullverket för det besvär, det har med varornas mottagande och utlemnande, och är såsom sådan efter mitt förmenande fullt berättigad. Kongl. Maj:ts förslag innebär också den orättvisan, att det gods, som reexporteras, skall vara fritt från så väl in- som utgående nederlagsavgift, medan deremot

Angående
andringar i
afscende på
afgifterna för
tullnederlag.
(Forts.)

det gods, som stannar kvar i landet för att här användas, skall vidkännas den gamla afgiften. Det synes mig äfven vara så mycket mera olämpligt att nu vidtaga denna lättnad, som i följande punkt Kongl. Maj:t föreslagit, att vederbörande sjelfva skola vidkännas alla omkostnaderna för frilager. Då man dessutom kan taga för afgjort att Kongl. Maj:ts proposition rörande denna sak icke skulle hafva framkommit annat i sammanhang med den Kongl. propositionen om frilagers inrättande, och denna senare, efter hvad jag antager, kommer att af Kamrarna förkastas, så finner jag också deri ett ytterligare skäl att icke bifalla Utskottets förslag i denna punkt, och anhåller jag således, Herr Talman, om proposition på afslag.

Herr Hammarberg: Jag har i denna fråga mycket litet att säga och hade tänkt ej behöfva yttra mig förr än vid nästa punkt, men då en talare yrkat afslag å Utskottets nu föredragna hemställan, skall jag be att få yrka bifall till densamma, på grund deraf, att alla möjliga billighetsskäl tala därför. Den föregående talaren har bland annat sagt, att det vore så mycket mera skäl att afslå detta förslag, som det endast framkommit för sammanhanget med frilagersförslaget, hvilket blifvit af Utskottet afstyrkt. Men just den omständigheten synes mig, äfven om den andra frågan skulle få samma utgång här i Kammaren som Utskottet föreslagit och således afslås, mera vara ett skäl för bifall till denna punkt. För min del har jag förhoppning om, att äfven den andra frågan skall få en annan utgång än han tänkt sig. Jag skall emellertid icke uppehålla mig härvid, utan ber att endast få yrka bifall till hvad Utskottet föreslagit.

Herr Lönegren: Jag vill icke förneka, att borttagandet af den *inkommande* nederlagsavgiften för sådant gods, som reexporteras, synes mig oegentligt, emedan denna afgift är att anse såsom ersättning åt tullverket för det besvär, det har med varans tullbehandling m. m. Att så varit meningen från början framgår tydligen af den benämning afgiften förut haft, nemligen rekognitions- eller undersökningsavgift. Men å andra sidan är det ju här endast fråga om en ren bagatell; och om det kan vara till fördel för handeln, att denna afgift efterskänkes, vill jag visst icke sätta mig deremot.

Ännu hellre röstar jag för borttagande af den *utgående* nederlagsavgiften, ty denna afgift har egentligen icke något skäl för sig, då nederlagsgodset ej vid reexport undergår ny tullbehandling. Hela frågan är som sagt en obetydlighet. Det gäller en uppoffring för staten af 2,000 à 3,000 kronor årligen för hela landet, och ehuru jag har svårt att fatta, att borttagandet af denna afgift kan spela någon väsentlig rol eller vara till någon nämnvärd fördel för vår handel, så är jag deremot fullt förvissad om, att den ej för statsverket är af någon som helst betydelse, och yrkar jag därför bifall till Kongl. Maj:ts proposition i denna punkt.

Herr Andreasson: Då jag i motsats emot den ärade talaren på göteborgsbanken tror, att Kongl. Maj:ts förslag om inrättande af

frilager kommer att afslås, så kan jag icke heller finna att vi böra antaga det nu föreliggande förslaget. Jag har icke försport några klagomål öfver denna afgift och tror dess borttagande vara obehöfligt, hvadan jag yrkar afslag å Utskottets hemställan i denna punkt.

*Angående
ändringar i
afseende på
afgifterna för
tullnederlag.
(Forts.)*

Herr Ahlström: För bedömande af denna fråga tror jag det vara nödvändigt att tänka sig hvad som egentligen är ändamålet med tullafgifter i allmänhet. Derom måste vi väl alla vara ense, att med tullar åsyftas en skatt på vissa importerade utländska varor, som här i landet förbrukas; och om det icke kan bestridas att med tullbeskattningen åsyftas att träffa *förbrukningen* af dessa varor, så torde vi väl äfven få vara ense om, att med skatt beläggas sådana utländska varor, som här i landet *icke* förbrukas. På sätt den ärade talaren från Norrköping antydde, torde skillnad böra göras emellan nederlagsafgift för ingående och för utgående varor. För ingående varor kan denna afgift, ehvad varorna komma att stanna inom landet eller icke, möjligen anses berättigad, för så vidt dermed åsyftas att bereda kronan en ersättning för det besvär, som kan vara förenadt med tullbehandlingen. Detta besvär med varor, som komma att åter utföras, är dock med afseende å den befattning, tulltjenstemännen äfven i öfrigt hafva att taga med inkommande gods, icke synnerligen betydande, föranleder icke någon särskild utgift för kronan och sker utslutande för dess, men icke för varuegarens skull. Hvad åter beträffar den utgående nederlagsafgiften, eller afgiften för varor, som här i riket varit upplagda på nederlag, men härifrån åter exporteras, så kan denna afgift icke ur någon synpunkt försvaras. Hyra är den nemligen icke.

Då borttagandet af nederlagsafgiften för varor, som reexporteras, synes mig vara öfverensstämmande med rättvisa och billighet, hvarför denna åtgärd äfven blifvit så väl af den komité, som varit för dessa frågors utredning tillsatt, som af de myndigheter, som uttalat sig i frågan, nemligen Kommerskollegium och Generaltullstyrelsen tillstyrkt, samt dertill kommer att borttagandet medför en högst obetydlig förlust för statsverket, hvaremot fördel deraf tillskyndas vår handel och sjöfart, så yrkar jag bifall till Kongl. Maj:ts föreliggande förslag; och eftersom Första Kammaren redan antagit förslaget utan votering, hyser jag den förhoppning, att, ehvad utgång Kongl. Maj:ts proposition i öfrigt än må få, detta förslag i allt fall vid gemensam votering skall vinna Riksdagens bifall.

Herr Svensson i Lösen: Saken är ganska liten, rent af en småsak, och hade icke framkommit, om icke i sällskap med den större i nästa punkt angående inrättande af frilager. Men då jag i Utskottet yrkat afslag å sistnämnda punkt, yrkar jag äfven afslag på den nu ifrågavarande punkten af Kongl. Maj:ts förslag. Jag anser det nemligen fullkomligt onödigt att vidtaga ändringar i en författning, som är af så ringa vikt som den, hvarom frågan nu gäller.

Herr Wilh. Carlson: Jag ber få fästa Kammarens uppmärksamhet på, att det föreliggande förslaget endast afser en liten under-

Angående
ändringar i
afseende på
avgifterna för
tullnederlag.
(Forts.)

lättnad vid behandlingen af tullpliktigt gods. Enligt nu gällande förordning måste den, som införskrifvit varor från utlandet och lägger dem på nederlag längre eller kortare tid, därför erlägga en afgift af en procent af den varan åsatta tull. Ingen som satt sig in i saken skall kunna påstå, att detta är riktigt, då köpmannen härigenom utom skatten för sin rörelse får betala skatt för sina varor, ehuru de icke förbrukas inom landet.

Det är på dessa enkla grunder som jag yrkar bifall till Utskottets förslag, då jag tror, att vår handel väl förtjenar att främjas genom denna lilla uppoffring från statens sida.

Herr Jöns Rundbäck: Då rättigheten till tullnederlag innebär en trygghet och en förmån för affärsmännen och då staten därför får vidkännas särskilda omkostnader, enär tullbetjening måste vara närvarande vid varornas emottagande eller utlemnande och se efter att allt går rätt till, synes det mig i sin ordning, att staten får någon ersättning för det besvär, som förorsakas tullverket. Denna afgift utgör sålunda ingen skatt, utan endast en ersättning för statens besvär. Skulle tjänstemännen få något gagn af dessa bestämmelser om tullnederlag, skulle det vara på det sätt, att om godset förtullades, skulle de få vissa procent af beloppet. Derigenom kunde de delvis aflönas direkt af affärsmännen. Om en köpman har gods på nederlag, skall staten hålla tillsyn öfver detta gods, och då är det synnerligen lämpligt att de som göra detta få ersättning. Då reservanterne sålunda synas mig hafva rätt, skall jag instämma med dem och yrka afslag på Utskottets förslag.

Häruti instämde Herr Börjesson.

Herr Hammarberg: Jag finner nog att det varit rigtigast, om begge punkterna i detta betänkande företagits till behandling på en gång, enär de i hög grad sammanhänga med hvarandra. Men då nu så icke skett, skall jag icke till besvarande upptaga de framställda anmärkningarna. Jag fäster mig icke så mycket vid den summa som nu är i fråga, utan vid den lättnad för handeln, som härigenom skulle beredas. I andra land göres mycket för uppmuntrande och underlättande af transitohandeln, och man ser då icke så mycket på de direkta uppoffringarna, utan man anser vinsten ligga i de frakter, arbetspenningar och andra omkostnader, som transitohandeln medför. Detta anser man mera värdt än dessa små avgifter för nederlaget. Men ännu mera billighetsskäl tala för nedsättande af denna afgift, om inrättande af frilager, såsom Kongl. Maj:t föreslagit, icke skulle bifallas. Jag skall emellertid icke inblanda den saken i den nu föreliggande, men fortfar att yrka bifall till Utskottets förslag.

Herr O. Melin förenade sig med Herr Hammarberg.

Härmed förklarades öfverläggningen slutad. I öfverensstämmelse med de meningar, som derunder förekommit, gaf Herr Talmannen

propositioner så väl på bifall till Utskottets hemställan som på afslag å densamma; och fann Herr Talmannen den senare propositionen hafva blifvit med öfvervägande ja besvarad. Som votering emellertid begärdes, skedde nu uppsättning, justering och anslag af en så lydande omröstningsproposition:

Den, som afslår hvad Bevillnings-Utskottet hemställt i 1:sta punkten af Betänkandet N:o 16, röstar

Ja;

Den, det ej vill, röstar

Nej;

Vinner nej, har Utskottets omförmälda hemställan af Kammaren bifallits.

Omröstningen, i vanlig ordning verkställd, utföll med 94 Ja mot 64 Nej, varande alltså Utskottets hemställan af Kammaren afslagen.

I anseende dertill, att tiden redan långt framskridit, uppsköts den vidare föredragningen af Bevillnings-Utskottets förevarande betänkande till kl. 7 e. m., då detta sammanträde, enligt derom utfärdadt anslag, komme att fortsättas; och åtskildes Kammarens ledamöter kl. $\frac{3}{4}$ 3 e. m.

In fidem

A. E. J. Johansson.